

Millî Eğitim Bakanlığının Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi *

Evaluation of In-Service Training Activities of the Ministry of National Education

ÖZET

Bu araştırma, Millî Eğitim Bakanlığının hizmet içi eğitim çalışmalarını (2016-2022 yılları arası) ve sınıf öğretmenlerinin bu faaliyetlere ilişkin görüşlerinin değerlendirmek için yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemi ve olgu bilim deseninin kullanıldığı bu araştırmanın birinci bölümünde Millî Eğitim Bakanlığının hizmet içi eğitim çalışmalarının değerlendirildiği doküman incelemesi; ikinci bölümde ise sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim çalışmalarına ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Manisa ilindeki devlet ve özel okullarda görev yapan 36 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak uzman görüşleri alınarak araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. İçerik analizi yapılarak elde edilen verilere bakıldığında 2016-2022 yılları arasında doğrudan sınıf öğretmenlerine yapılan hizmet içi eğitim çalışmalarının, konuları ve sayıları göz önünde bulundurulduğunda yetersiz bulunmuştur. 2016-2022 yılları arasında yüz yüze ve uzaktan eğitimle merkezi ve mahalli şekilde yapılan hizmet içi eğitim çalışmalarına FATİH Projesi gibi yeniliklerin olduğu dönemlerde bu çalışmalarının sayısının arttığı, bir yeniliğin hayata geçirilmediği ya da COVID-19 gibi olağandışı gelişen olumsuz durumların yaşandığı yıllarda katılımcı sayısında düşüş olduğu görülmüştür. Hizmet içi eğitimin özellikle sınıf öğretmenlerinin yeniliklerden haberdar olması ve kendini geliştirebilmesi açısından oldukça önemli olduğu görüşüne varılmıştır. Hizmet içi eğitim çalışmalarının yapıldıkları yer ve zaman açısından öğretmenler tarafından yetersiz olduğu görüşü belirtilmiştir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim çalışmalarına katılım durumu incelendiğinde zorunlu olarak katılımın gerçekleştiği görüşünün yüksek olduğu görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim çalışmalarının gönüllülük esasına göre olması ve özellikle uygulama gerektiren eğitimlerin yüz yüze; teorik konuların ise uzaktan eğitim şeklinde yapılabileceği vurgulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hizmet içi eğitim, Sınıf Öğretmeni, Görüş

ABSTRACT

This study was conducted to evaluate the in-service training activities of the Ministry of National Education (between 2016-2022) and the opinions of classroom teachers about these activities. Qualitative research method and phenomenology design were used in the first part of this research in which document analysis was used to evaluate the in-service training activities of the Ministry of National Education; in the second part, interview method was used to evaluate the opinions of classroom teachers about in-service training activities. The study group of the research consists of 36 classroom teachers working in public and private schools in Manisa. In the study, a semi-structured interview form created by the researchers by taking expert opinions was used as a data collection tool. When the data obtained by content analysis were analyzed, it was found that the in-service training activities provided directly to classroom teachers between 2016 and 2022 were insufficient considering their subjects and numbers. It was observed that the number of in-service training activities conducted centrally and locally through face-to-face and distance education between 2016-2022 increased in periods when there were innovations such as the FATİH Project, while the number of participants decreased in years when an innovation was not implemented or when there were unusual negative situations such as COVID-19. It was concluded that in-service training is very important especially for classroom teachers to be aware of innovations and to improve themselves. Teachers stated that in-service training activities are inadequate in terms of time and place. When the participation status of the classroom teachers participating in the research was examined, it was seen that the view that participation was compulsory was high. It was emphasized that in-service training activities of classroom teachers should be on a voluntary basis and especially the trainings that require practice can be done face-to-face and theoretical subjects can be done in the form of distance education. Suggestions were made according to the results obtained.

Keywords: In-service Training, Classroom Teacher, Opinion

GİRİŞ

Eğitim kavramına yönelik yapılan birçok tanımın ortak noktası kişisel gelişimin sağlanmasıdır. Yaşadığımız çağda her saniye gelişim ve değişim devam ederken eğitim kavramının da sınırlandırılacağı düşünülemezdi. İçinde bulunduğumuz yüzyılda yaşanan ekonomik, toplumsal ve siyasi koşulların değişimi, teknoloji ve bilimdeki gelişmeler tüm toplumu etkilediği gibi eğitimi de etkilemektedir. Çağın hızını yakalamak adına değişime ve gelişmelere uyum sağlamak hatta değişimi yaratan olabilmek, örgütler açısından oldukça önemli hale gelmiştir (Aydın, 2011). Özellikle gelişmekte olan ülkeler yaşanan tüm bu hızlı değişim ve yenilikleri eğitim sistemine

* Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı, Manisa, Türkiye. ORCID: 0009-0006-6798-6320. ROR ID: <https://ror.org/05rsv8p09>

² Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye. ORCID: 0000-0001-8797-0410. ROR ID: <https://ror.org/05rsv8p09>

Müge Muazzez Çetin Talan¹
Mehmet Kaan Demir²

How to Cite This Article

Çetin Talan, M. M. & Demir, M. K. (2024). "Millî Eğitim Bakanlığının Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi" *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587) Vol:10, Issue:1; pp:77-103. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10620022>

Arrival: 30 November 2023
Published: 31 January 2024

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

entegre ederek eğitim programlarında değişime zorlanabilir. Ülkenin eğitim sistemindeki yaşanan değişimlerin öncüsü olabilecek öğretmenlerin de bu toplumsal değişimlerden haberdar olması gerekir. Gelişim ve değişime ayak uydurmanın ön koşulu ise bireye mesleği başında sürekli ve planlı hizmet içi eğitim (HİE) olanağı sunmaktır.

Birçok araştırmacı tarafından yapılan ve günümüze kadar ulaşan hizmet içi eğitim kavramının bazı tanımları şu şekildedir:

- ✓ “Özel ve tüzel kişilere ait işyerlerinde belirli bir maaş veya ücret karşılığında işe alınmış ve çalışmakta olan bireylere görevleri ile ilgili gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarını sağlamak üzere yapılan eğitimidir” (Taymaz, 1981).
- ✓ “Çalışanlara mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmeleri için çalıştıkları süre içinde verilen eğitim, işbaşında eğitim” (TDK, 2011).
- ✓ “Kişiyi işi ile kesin hukuki ilişkisinin kurulduğu tarihten itibaren, işten ayrıldığı tarihe kadar geçen süre içinde, işin gerektirdiği performans düzeyine ulaşması için gereken bilgi, beceri ve davranışın sistemli bir şekilde öğretilmesi” (Can, Akgün, & Kavuncubaşı, 1995).
- ✓ “Belli bir kurumda görevli kişilere, kısa süreli olarak bilgi vermek için yapılan, kişilerin hizmetteki verimlilik ve etkinliklerinin araştırılmasına, gelişmeye yol açan bilgi, beceri ve anlayışlarının zenginleştirilmesine yönelik bir eğitimidir” (Tezcan, 1992).
- ✓ “Belli bir göreve atanan kişiler, işe başladıkları günden emekli olana dek mesleklerinin gerisinde kalmamak ve etkin bir hizmet sağlamak için sürekli eğitim görmek zorundadır. Kişilerin göreve başladıkları günden emekli oluncaya kadar geçen zaman içinde sürekli olarak eğitilmeleri “Hizmet içi eğitim” kapsamına girmektedir”(Özyürek, 1981).
- ✓ “Herhangi bir meslek adamının mesleğine başladığı ilk günden mesleği bıraktığı güne kadar kendini mesleği için devamlı olarak yetiştirmesi ya da yetiştirilmesidir” (Başaran, 1960).

Birçok alanda çağının çok ilerisinde bilgi, birikim ve öngörüye sahip olan Atatürk’ün dediği gibi “Öğretmenlik ömür boyu sürecek bir öğrenciliktir.” sözünden hareketle öğretmenlerin de sürekli gelişen ve değişen bilimin ışığında kendini güncellemesi gerektiği kaçınılmaz bir gerçektir. Bahsedilen tüm bu değişim ve gelişimin yanında eğitimde de öğretmenlere yüklenen sorumluluklar da her geçen gün artmaktadır. Günümüzde özellikle temel eğitimde sınıf öğretmenin günlük hayat bakımından sosyal kişiliğe sahip, çeşitli bilgi alanlarının ve genel kültürünün yüksek olmasını beklerken bir yandan da kendi alanıyla ilgili kültür zenginliğine ulaşan alan bilgisine sahip olması beklenir. Maalesef öğretmenlerin işe başlamadan önce aldıkları hizmet öncesi eğitimler, günümüz koşullarında toplumlar geliştikçe yeni bilgiler ve teknoloji hızla ilerlerken zamanla yetersiz kalmakta ve öğretmenlerin yeniliklere karşı sürekli kendini geliştirmesini mecbur kılmaktadır. Ulusal ve uluslararası düzeyde eğitim-öğretim veren, eğitim alanında topluma katkı sağlamayı amaçlayan uzmanlar yetiştiren eğitim fakültelerinde son yıllarda öğretmenleri bu gelişen teknolojiye uygun yetiştirme çabasına girip yeniden yapılanma sürecinde olduğu görülse de hizmet öncesi alınan eğitimlerin yanında hızla değişen teknoloji ve bilimi takip edebilmek ve öğretmenlerin motivasyonlarını arttırarak kendilerini güncelleyebilmeleri için bu programları tamamladıktan sonra da mesleğin başında sunulan hizmet içi eğitim programları katkı sağlayacaktır. Günümüzde de bu eğitimlere önem veren ülkelerin bir adım daha önde olduğu görülmektedir.

Eğitim alanında da hızlı değişimlerin yaşandığını dolayısıyla eğitim kurumlarının ve çalışanlarının da sürekli kendilerini yenilemeleri gerektiği bir gerçek. Burada zamanının çoğunu okulda geçiren öğretmenlerin bilgilerini yenileyebilmesi ve kendini geliştirebilmesi için mesleklerini icra ederken hizmet içi eğitimlerle mesleki gelişimlerini desteklemek hizmet öncesi eğitim kadar önemlidir. UNESCO’nun 1996 yılında yaptığı Öğretmen Eğitimi Konferansı’nda da bütün katılımcılar, öğretmenlerin hızla gelişen yeni bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili olarak kullanabilmeleri için hizmet içi eğitime gereksinim duyulduğu konusunda birleşmişlerdir (Güven, 2001). Eğitimde başarının ve kalitenin baş aktörünün öğretmen olduğunu düşünürsek öncelikle öğretmenlerimizin eksiklerini gidermek ya da ihtiyaçlarını karşılayacak destekleyici eğitimlere önem verilmesi gerekir.

Bu bağlamda Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından nitelikli öğretim amacıyla öğretmenlere yönelik birçok mesleki gelişim faaliyetleri düzenlenmektedir. Öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyaçları, performans değerlendirmeleri ve öz değerlendirmeler gibi yapılan incelemeler sonucu “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” kılavuz alınarak hizmet içi eğitim programları planlanıp yürütülmektedir(MEB, 2017).

Hizmet içi eğitim, belirli aşamaları göz önünde bulundurularak planlı ve programlı şekilde düzenlenmesi gereken bir süreçtir. Personelin sahip olduğu yeterlikleri ile asıl ulaşılmak istenen nitelikler arasından doğan farkların giderilmesine yönelik bu aşamalar yerine getirildiğinde hizmet içi eğitimden istenen verim elde edilecektir. İlk

aşama, eğitimin hangi ihtiyaca yönelik olduğunu çeşitli yöntemler kullanılarak belirlenen ihtiyaç analizidir. Diğer aşama ise analiz sonucuna göre eğitimin nasıl ve ne şekilde gerçekleştirileceğini planlama aşamasıdır. Bu plan dahilinde gerçekleşmesi uygun olan eğitim-öğretim tekniklerinin belirlendiği aşama eğitim yöntemlerinin belirlenmesidir. Amaç, kapsam, yöntem, kullanılan araçlar ve değerleri içeren ve bireyin eksiklerini gidermeye yönelik olan aşama; eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanması kısmıdır. Uygulama sonrası verimliliği ölçme gibi istenilen hedefe ulaşıp ulaşılmadığını gösteren son süreç eğitimin değerlendirilmesidir (Altınışık, 2006).

Bu faaliyetler günümüzde her sınıf öğretmeninin ihtiyacını ne kadar karşılamaya yönelik olsa da mesleğe yeni başlayan bir sınıf öğretmeni ile mesleğinde hatırı sayılır kıdeme sahip sınıf öğretmeninin mesleki ihtiyaçları aynı olmayacaktır. Ayrıca çağımızda klasik öğretmen anlayışının yerine; çağın gereklerine ayak uydurabilen, teknolojiyi takip eden, öğrencilerinin ilgi duydukları konuların gerisinde kalmayan, eylemlerini şartlara göre esnetebilen ve tüm bunları göz önüne alırken mesleğini profesyonelce yapan modern ve öğrencilerine kılavuzluk eden öğretmen anlayışı almıştır. O yüzden her meslek grubunda olduğu gibi mesleğe yeni başlayan ya da deneyime sahip olan öğretmenin kıdem yılı fark etmeksizin kendini yenilemesi ve güncellemesi gerekmektedir. Bu anlayışta ancak bireysel ya da kurumsal mesleki eğitimler alınarak gerçekleşebileceği söylenebilir. Yaşamın her alanında değişim sürekli olduğuna göre, öğretmen eğitimine de mesleki yaşantı boyunca devam etmesi gereken bir süreç olarak bakılmalıdır (Bağcı & Şimşek, 2000).

Bu alanda yapılan birçok araştırmadan hareketle hizmet içi eğitim faaliyetleri ile ilgili daha çok öğretmenlerin gereksinimlerine yönelik çalışmaların yapıldığı ve sınıf öğretmenlerinin bu faaliyetlere yönelik görüşlerinin yer aldığı çalışmalarda nitel araştırmaların az olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle öğretim programlarının değiştiği ve FATİH Projesi gibi eğitimde önemli değişikliklerin olduğu yıllardan başlayarak pandemi dönemini de içine alan yıllarda (2016-2022 yılları arası) Millî Eğitim Bakanlığı'nın yaptığı hizmet içi eğitim faaliyetleri incelenmiştir. Bu yıllarda yapılan hizmet içi eğitim uygulamaları ve sınıf öğretmenlerinin bu uygulamalarına ilişkin görüşleri aşağıdaki alt problemler çerçevesinde incelenmiştir.

- ✓ 2016-2022 yılları arasında düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetleri sınıf öğretmenleri açısından nasıl değerlendirilmektedir?
- ✓ Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitime bakış açısı nedir?
- ✓ Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim uygulamasına ilişkin görüşleri nelerdir?
- ✓ Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada katılımcıların görüşlerini ve deneyimlerini sınırlamayıp farklı görüşlerde verilere ulaşmak için araştırma modeli olarak nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Fenomenolojinin temel özelliklerinden biri de katılımcıların deneyimlerini bakış açılarıyla sunmayı hedeflemesidir. Fenomenolojik araştırma, yaşanan bir olgunun özünü ve anlamayı hedeflemektedir (Yıldırım & Şimşek, 2016). Fenomenoloji çalışmaları ile katılımcıların düşünceleri, duyguları ve algıladıkları harmanlanarak kendilerinde nasıl bir bilinçlilik durumu oluşturduğu incelenir (Manen, 2007). Olgu bilim tamamıyla uzak olmayıp ancak tam da içselleştiremediğimiz olguları araştıran bir desendir. Fenomenoloji gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinden yararlanır (Yıldırım & Şimşek, 2016).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Manisa ili Şehzadeler ve Yunussemre ilçelerinde devlet ve özel okullarda görev alan 36 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %63,89'unu kadın, %36,11'ini erkek öğretmenler oluşturmuştur. Sınıf öğretmenlerinin %89'u devlet okulunda %11'i ise özel okulda çalışmaktadır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %2,78'inin 5-10 yıl arasında kıdem yılının, %13,89'unun 11-15 yıl arasında kıdem yılının, %11,11'inin 16-20 yıl arasında kıdem yılının, %72,22'sinin ise 21 yıl ve üzeri kıdem yılının olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada, sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerini almak için, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş 13 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı-yapılandırılmış görüşme, görüşme sorularının önceden hazırlandığı ve belirlenen ilkeler doğrultusunda planlandığı, ancak görüşme sırasında katılımcının bilgi düzeyine göre esneklik sağlayabilen bir görüşme tekniğidir (Coşkun vd., 2012).

Araştırmada kullanılacak yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulurken, ilk olarak literatür taraması yapılmıştır. Oluşturulan sorular daha sonra danışman öğretim üyesi tarafından detaylı bir şekilde incelenmiş ve ardından alanında uzman iki öğretim üyesi ile 3 sınıf öğretmeninden görüş alınarak son haline getirilmiştir. Araştırmanın alt amaçlarına paralel olarak her bir alt amaca dönük birden çok soru sorularak (ikinci alt amaç için; 1., 2., 3.sorular; üçüncü alt amaç için; 4., 5., 6., 7., 8. ve 9. sorular; dördüncü alt amaç için; 10., 11., 12. ve 13. sorular) cevaplar alınmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Millî Eğitim Bakanlığı 2016-2022 yılları arası düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi ve sınıf öğretmenlerine yarı yapılandırılmış görüşme formunun uygulanması için Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır.

Araştırmanın ilk kısmı için Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğüne ait resmi internet sayfasından temin edilen 2016-2022 yılları arasında gerçekleştirilen hizmet içi faaliyetlerine ilişkin veriler bir araya getirilmiştir. Bu dokümanlar sınıf öğretmeni branşı bazında ayrıştırılarak gruplandırılmıştır. Elde edilen nitel ve nicel verilerin dökümü tablolar halinde özetlenmiştir. Bu tablolarda hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yıllara göre uygulanma sayısı, katılımcı sayısı ve faaliyetlerin gerekçesi incelenmiştir. Özellikle sınıf öğretmenlerine yönelik gerçekleştirilen faaliyetler de detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Araştırmanın ikinci kısmında, veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu, 2022-2023 öğretim yılı güz ve bahar döneminde 36 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Uygulama sürecinde, sınıf öğretmenleri ile yüz yüze görüşmeler yapılmış ve her bir görüşme kayıt altında ve ortalama 15-25 dakika arası sürmüştür. Pandemi döneminde yüz yüze ulaşılamayan öğretmenlere ise görüşme formu online olarak uygulanmıştır. Elde edilen bilgiler Microsoft Word programı ile bilgisayara ortamında yazıya geçirilmiştir.

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için, kişisel yargılar ve varsayımlardan kaçınarak çalışmadaki tüm süreçler adım adım anlatılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla araştırmacı ve Manisa Celal Bayar Üniversitesinden bir alan uzmanının birbirinden bağımsız olarak yapmış olduğu kod ve temalara ayırma işlemi karşılaştırılmıştır. Taylor(2005) veri toplama aracının güvenilirliği için karşılaştırma sonucunda kodlayıcılar arasındaki uyumun %80-%90 arasında olması gerektiğini belirtmiştir. Bu uyum yüzdesini yakalayabilmek adına nitel verilerin analizinde Miles ve Huberman' ın (1994) güvenlik formülü (Güvenirlik = Görüş Birliği/(Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)x100 formülünden yararlanılmıştır. Bu bağlamda kodlayıcılar arası uyum %87 olarak tespit edilmiştir.

Araştırmanın geçerliliğinin sağlanması için araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin görüşleri olduğu biçimiyle ve objektif şekilde yansıtılmıştır. Bu amaçla araştırmanın tüm verileri gerektiğinde incelenebilmesi amacıyla saklanmaktadır.

Görüşme yoluyla elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yaklaşımı kullanılmıştır. İçerik analizi, bir metnin belirli kurallar çerçevesinde kodlanıp daha küçük içerik kategorileriyle özetlenerek sistematik bir analiz tekniği olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk vd., 2017). Bu amaçla yapılan içerik analizi sonucu öğretmenlerin verdiği cevaplar alt kategorilere ayrılmış ve MAXQDA paket programı ile modellenerek yorumlanmaya çalışılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümün ilk kısmında Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün resmi internet sitesinden alınan 2016-2022 yılları arasında gerçekleştirilen hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin sayısal veriler; 2016-2022 yılları arasına ait olan ve bakanlığın resmi internet sitesinde yayınlanmış olan Hizmet içi Eğitim Planları değerlendirilmiştir.

İkinci kısımda sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşleri ile ilgili bulgulara yer verilmiştir.

2016-2022 Yılları Arasında Gerçekleştirilen Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde Millî Eğitim Bakanlığının 2016 – 2022 yılları arasında gerçekleştirdiği hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin sayısal verilere yer verilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğüne ait resmi internet sayfasından temin edilen 2016-2022 yılları arasında gerçekleştirilen hizmet içi faaliyetlerine ilişkin veriler bir araya getirilmiştir. Bu veriler sınıf öğretmeni branşı bazında ayrıştırılıp gruplandırılarak tablolar halinde özetlenmiştir. Bu tablolarda hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yıllara göre uygulanma sayısı, katılımcı sayısı ve faaliyetlerin gerekçesi incelenmiştir. Özellikle sınıf öğretmenlerine yönelik gerçekleştirilen faaliyetler de detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Tablo 1: Millî Eğitim Bakanlığının 2016 – 2022 Yılları Arasında Gerçekleştirdiği Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Sayısal Veriler

Yıl	Faaliyet Türü	Merkezi Faaliyetler		Mahalli Faaliyetler		Ara Toplam		Toplam Faaliyet Sayısı	Toplam Katılımcı Sayısı*	Ulaşılan Öğretmen Sayısı**
		Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı			
2016	Yüz Yüze	375	30.893	37.290	1.410.881	37.665	1.441.774	37.798	1.729.016	685.491
	Uzaktan	48	283.150	85	4.092	133	287.242			
2017	Yüz Yüze	400	26.850	27.319	955.585	27.719	982.735	27.752	1.047.477	483.423
	Uzaktan	33	65.042	-	-	33	65.042			
2018	Yüz Yüze	290	15.537	35.084	1.099.059	35.374	1.114.956	35.408	1.181.246	713.050
	Uzaktan	34	66.650	-	-	34	66.650			
2019	Yüz Yüze	416	27.585	46.693	1.535.407	47.109	1.562.992	47.152	1.593.998	720.165
	Uzaktan	43	31.006	-	-	43	31.006			
2020	Yüz Yüze	96	5589	6.642	187.590	6.738	193.179	7.080	1.187.852	517.918
	Uzaktan	342	994.673	-	-	342	994.673			
2021	Yüz Yüze	209	12.838	12.186	233.456	-	-	13.322	2.906.037	775.958
	Uzaktan	927	2.659.743	-	-	-	-			

Kaynak: İstatistikler 11/01/2022 tarihi itibarı MEBBİS Hizmet İçi Eğitim Modülünden alınmıştır.

*Öğretmenlerin birden fazla eğitime katılma durumları olduğundan bu istatistik veriler mükerrer katılımları da içermektedir.

**Hizmet içi eğitimlere mükerrer olmayan tekil katılımcı sayısıdır.

Tablo 1’de yer alan veriler incelendiğinde hizmet içi eğitim faaliyeti ve katılımcı sayılarının yıllara göre değişkenlik gösterdiği görülmüştür. 2016 yılı itibarıyla özellikle müfredatın son şeklini alması ve FATİH Projesinin kapsamının genişlemesi ile bu yıldan itibaren faaliyet sayısının giderek artarak devam ettiği görülmektedir. Yine tabloya bakıldığında pandemi süresince merkezi hizmet içi eğitim faaliyetlerinin sayısı azalsa da devam ettiği mahalli hizmet içi eğitim faaliyetlerinin ise yüz yüze belli oranda devam ettiği ve mahalli hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yapılmadığı görülmektedir. Bu faaliyetlerden hareketle eğitim alanında yapılan FATİH Projesi gibi yeniliklerin olduğu dönemlerde yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin sayısının arttığı, bir yeniliğin hayata geçirilmediği ya da COVID-19 gibi olağandışı gelişen olumsuz durumların yaşandığı yıllarda katılımcı sayısında düşüş olduğu söylenebilir.

Millî Eğitim Bakanlığının 2016-2022 Yılları Arasında Gerçekleştirdiği Merkezi ve Mahalli Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Veriler

Tablo 2’de Millî Eğitim Bakanlığının 2016 -2022 yılları arasında gerçekleştirilen merkezi ve mahalli hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılan öğretmenlerin, mevcut öğretmen sayısı oranına ilişkin verilere yer verilmiştir.

Tablo 2: Millî Eğitim Bakanlığının 2016-2022 Yılları Arasında Gerçekleştirdiği Merkezi ve Mahalli Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Veriler

Yıl	Öğretmen Sayısı	Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Katılan Öğretmen Sayısı	Eğitim Alanların Toplam Öğretmen Sayısına Oranı (%)	Mükerrer Olmayan Katılımcı Sayısı	Hizmet İçi Eğitimlerle Ulaşılan Öğretmen Sayısı (%)
2016	896.584	1.729.016	%179	685.491	%76
2017	904.679	1.047.477	%130	483.423	%53
2018	920.524	1.181.246	%111	680.715	%74
2019	946.114	1.593.998	%175	720.165	%76
2020	1.117.656	1.187.852	%106	517.918	%46
2021	888.537	2.906.037	%327	775.958	%87

Kaynak: İstatistikler 11/01/2022 tarihi itibarı MEBBİS Hizmet İçi Eğitim Modülünden alınmıştır.

2015 yılında yapılan öğretim programı değişikliği öncesi 2013 yılında faaliyet sayısı;16.155 ve 2014 yılında faaliyet sayısı; 15.596 iken öğretim programındaki değişiklik ve ardından FATİH Projesi gibi yeniliklerden dolayı faaliyet sayılarında önceki yıllara göre artış olduğu görülmüştür. Tabloda 2’de “Hizmet İçi Eğitimlerle Ulaşılan Öğretmen Sayısı” ile hizmet içi eğitimlere katılan tekil katılımcı sayısı, “Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Katılan Öğretmen Sayısı” ile de birden fazla eğitime katılma durumu olan mükerrer katılımcı sayısını belirtilmiştir. Bu bilgiden hareketle, hizmet içi eğitimler ile ulaşılan öğretmen sayısının, toplam katılımcı sayısına göre az görünse de önceki yıllara göre arttığı görülmüştür. Özellikle 2020 yılı itibarıyla alınan COVID-19 tedbirleri ile pandemi sürecinde uzaktan eğitim şeklinde olan faaliyetlerin sayısında önceki yıllara oranla yaklaşık %100’ü aşan oranda artış gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 2’de yer alan veriler incelendiğinde hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılan öğretmenlerin sayısı ve katılım oranlarının yıllara göre değişiklik göstermekle birlikte köklü bir yeniliğin olmadığı 2017 ve COVID-19 koruma tedbirleri kapsamında geçen 2020 yılında düşük olduğu söylenebilir. Bir diğer yandan ülkemizdeki Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde çalışan öğretmen sayısı ile mükerrer olmayan katılımcı sayısı karşılaştırıldığında hizmet içi eğitimlere hiç katılmayan öğretmenlerin olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle bu faaliyetlere katılımın öğretmenin inisiyatifine bırakıldığı anlaşılmaktadır. Bu durumun öğretmenin kişisel ve mesleki gelişimi açısından olumsuzluk arz ettiği söylenebilir. Eğitim alanlarının toplam öğretmen sayısına oranına bakıldığında bu oranın hizmet içi eğitimlerle ulaşılan öğretmen sayısının en düşük olduğu 2020 yılında bile %100’ün üzerinde olduğu görülmektedir. Yine tabloya bakıldığında hizmet içi eğitimlere katılan öğretmen sayısı ve hizmet içi eğitimler ile ulaşılan öğretmen sayısı oranının önceki yıllara göre yüksek olduğu söylenebilir. Eğitim alanlarının toplam öğretmen sayısına oranının da 2021 COVID-19 koruma tedbirleri kapsamında uzaktan eğitim döneminde rekor seviyede (%327) olması göze çarpan bir diğer bulgudur. Özellikle COVID-19 koruma tedbirleri ile uzaktan eğitime ağırlık verilerek hizmet içi eğitimlerde uzaktan senkron ve asenkron eğitimlerde çoğunlukla EBA(Eğitim Bilişim Ağı) altyapısı kullanılmıştır (MEB, 2021). Uzaktan eğitimin olumlu yanlarının olduğu gibi özellikle asenkron eğitimlerde hizmet içi eğitim faaliyetinin bilgisayar vb. elektronik ortamdan eğitimin açılarak öğretmenin ekran başında katılım sağlayıp sağlamadığını takip edememe gibi olumsuz yanları da olduğu söylenebilir. Özellikle 2021 yılının verilerine bakıldığında mükerrer olmayan katılımcı sayısı (775.958) ile hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılan öğretmen sayısı (2.906.037) karşılaştırıldığında tabloda verilen verilerin ve görüşmeler ile ulaşılan öğretmenlerin verdiği bazı cevaplar ışığında asenkron eğitimlerin takip edilememesi sorununun yaşanmış olabileceği düşünülmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığının 2016-2022 Yılları Arasında Sınıf Öğretmenliği Branşına Yönelik Düzenlediği Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Veriler

Tablo 3’te Millî Eğitim Bakanlığının 2016-2022 yılları arasında sınıf öğretmenliği branşına yönelik düzenlediği hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin verilere yer verilmiştir.

Tablo 3: Millî Eğitim Bakanlığının 2016-2019 Yılları Arasında Sınıf Öğretmenliği Branşına Yönelik Düzenlediği Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Sayısal Veriler

Yıl	Katılımcılar	Faaliyet Sayısı	Faaliyetin Konusu	Faaliyet Gereçesi	Katılımcı Sayısı	Açıklamalar
2016	Okul öncesi, sınıf öğretmenleri ve rehber öğretmenler	4	Aile Eğitimi (0-18 Yaş, BADEP) Kursu	İhtiyaç Analizi	190	Yalnızca faaliyet yeri Yalova olan bütçe yetersizliği nedeniyle iptal edilmiştir.
	Sınıf öğretmenleri	1	Özel Yeteneklilerde Destek Eğitim Odası Eğitici Eğitimi Kursu	İhtiyaç Analizi	100	-
	Resmî kurumlara ataması yapılmayıp özel eğitim kurumları ile sözleşme imzalayan okul öncesi, çocuk gelişimi ve eğitimi veya sınıf öğretmenliği alanlarına kaynaklık eden program mezunları	7	Özel Eğitim Alanında Destek Verecek Uzman Öğretici Yetiştirme Kursu	İhtiyaç Analizi	1720	-
	Sınıf öğretmenleri	1	Özel Yeteneklilerde Destek Eğitim Odası Eğitici Eğitimi Kursu	İhtiyaç Analizi	100	-
	Eğitimde teknoloji kullanımı, öğretim yöntem ve teknikleri konusunda hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılanlar öncelikli olmak üzere http://www.eba.gov.tr üzerinden duyurulacak uzaktan eğitimi tamamlayan sınıf öğretmenleri	1	FATİH Projesi Ders Akışı Tasarımı Kursu	Proje	140	--
	Resmî kurumlara ataması yapılmayıp	9	Özel Eğitim	İhtiyaç Analizi	2180	-

	özel öğretim kurumları ile sözleşme imzalayan okul öncesi, çocuk gelişimi ve eğitimi veya sınıf öğretmenliği alanlarına kaynaklık eden program mezunları		Alanında Destek Verecek Uzman Öğretici Yetiştirme Kursu			
	Öncelikle Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe ve sınıf öğretmenleri olmak üzere Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğüne resen seçilenler.	6	Okuma Kültürü ve Z-Kütüphane Semineri	Proje	600	22.08.2016 tarihli planlanan Kuşadası/Aydın semineri katılımcı yetersizliği nedeniyle ve Aksaray semineri neden belirtilmeksizin iptal edilmiştir.
2017	Bakanlığımıza bağlı birleştirilmiş sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenleri	1	Öğretim Yöntem ve Teknikleri (Sınıf Öğretmenliği) Kursu	-	120	-
	Halk Eğitim Merkezlerinde açılacak olan Yetişkinler I. ve II. Kademe Okuma Yazma Kurslarında görev yapacak olan sınıf öğretmenlerinden resen seçilenler	2	Öğretim Yöntem ve Teknikleri (Okuma-Yazma) Kursu	2481 Sayılı Kanun	100	24.07.2017 tarihli planlanan Aksaray'daki kurs bütçe yetersizliği nedeniyle iptal edilmiştir.
	Temel Genel Müdürlüğüne bağlı ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri	4	Yenilenen Öğretim Programlarının Tanıtımı (Zorunlu Dersler) Semineri	-	520	Faaliyetlerden ikisi iptal edildi.23.10.2017 tarihli planlanan İstanbul semineri ilgili birimin teklifi üzerine iptal edildi.
	Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görev yapan sınıf öğretmenleri	1	Özel Yeteneklilerde Destek Eğitim Odası Eğitici Eğitimi Kursu	Mevzuat gereği, Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı, Personel talebi	100	-
	En çok yetişkin okuma yazma kursu açan halk eğitim merkezlerinin bulunduğu ilçelerin yaygın eğitimden sorumlu şube müdürleri, halk eğitim merkez müdür/müdür yardımcıları ile halk eğitim merkezlerinde kurs açan sınıf öğretmenlerinden RESEN seçilenler.	2	Yetişkin Okuma Yazma Kursları Bilgilendirme Semineri	2481 Sayılı Kanun	100	İki faaliyette bütçe yetersizliği nedeniyle iptal edildi.
	Resmî kurumlara ataması yapılmayıp özel öğretim kurumları ile sözleşme imzalayan okul öncesi, çocuk gelişimi ve eğitimi veya sınıf öğretmenliği alanlarına kaynaklık eden program mezunları	16	Özel Eğitim Alanında Destek Verecek Uzman Öğretici Yetiştirme Kursu	Personel Talebi	4200	2900 öğretmenin katılımı planlanan 12 faaliyet ilgili birimin teklifi üzerine iptal edilmiştir.
	Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe ve sınıf öğretmenleri arasından (Z-kütüphaneden sorumlu diğer branş öğretmenleri) Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğüne resen seçilenler	3	Okuma Kültürü ve Z Kütüphane Kursu	Onuncu Kalkınma Planı, MEB Stratejik Plan	360	-
	Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinden resen	3	İlkokullarda Yetiştirme Programının (İYEP) Tanıtımı	-	450	-

	seçilenler		ve Uygulamaları Semineri			
	Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görev yapan Sınıf Öğretmenleri	1	Uygulamalı Bilim Eğitimi Kursu (Sınıf Öğretmenliği)	-	30	İlgili birimin teklifi üzerine iptal edilmiştir.
2018	Resmî kurumlara ataması yapılmayıp özel öğretim kurumları ile sözleşme imzalayan okul öncesi, çocuk gelişimi ve eğitimi veya sınıf öğretmenliği alanlarına kaynaklık eden program mezunları	13	Özel Eğitim Alanında Destek Verecek Uzman Öğretici Yetiştirme Kursu	Özel kurumlardaki öğretmen ihtiyacını karşılamak ve personel talebi	2500	Yalnızca 400 katılımcı ile Antalya'da planlanan kurs gerçekleştirildi. Diğer faaliyetler (Tasarruf Tedbirleri) gereği iptal edilmiştir.
	Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görev yapan branş ve sınıf öğretmenleri	1	Evde ve Hastanede Eğitim Uygulamaları Eğitici Eğitimi Kursu	-	120	İlgili birimin teklifi üzerine iptal edilmiştir.
	Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görev yapan sınıf öğretmenlerinden Özel Yeteneklilerin Eğitiminde Eğitici Eğitimi Kursu ve Özel Yeteneklilerde Destek Eğitim Odası Eğitici Eğitimi Kursuna katılarak formatörlük belgesi almış olan öğretmenlerden resen seçilenler	1	Özel Yeteneklilerin Eğitiminde Eğitici Eğitimi Kursu ve Özel Yeteneklilerde Destek Eğitim Odası Eğitici Eğitimi Kursuna katılarak formatörlük belgesi almış olan öğretmenlerden resen seçilenler	1.Mevzuat gereği 2.Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 3.Personel talebi	100	(Tasarruf Tedbirleri) gereği iptal edilmiştir.
	Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görev yapan sınıf öğretmenliği alanı öğretmenleri	6	İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Semineri	İYEP Programı 2018-2019 eğitim öğretim yılında yurt genelinde yaygınlaştırılmasını ve programın uygulayıcıları olan tarafların bu konuda bilgilendirilmesini sağlamak.	870	24 Eylül 2018 tarihli planlanan İstanbul Semineri ilgili birimin teklifi üzerine iptal edildi.
	Halk Eğitim Merkezlerinde açılacak olan Yetişkinler I. ve II. Kademe Okuma Yazma Kurslarında görev yapan/yapacak olan HEM kadrolu sınıf öğretmenleri ile ilkökul sınıf öğretmenleri	1	Öğretim Yöntem ve Teknikleri (Okuma-Yazma) Kursu	Mevzuat Gereği	50	Yetişkinler okuma-yazma II. kademe programı ve eğitim materyali geliştirme çalışmalarının devam etmesi sebebiyle iptal edildi.
	Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünce Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe ve sınıf öğretmenleri arasından (z-kütüphaneden sorumlu diğer branş öğretmenleri) resen seçilenler	3	Okuma Kültürü ve Z Kütüphane Kursu	Onuncu Kalkınma Planı, MEB Stratejik Plan	360	3 Eylül 2018 tarihli planlanan Erzurum Kursu (Tasarruf Tedbirleri) gereği iptal edilmiştir.
	Bakanlığımız temel eğitim kademesindeki okullarda görev yapan öğretmenler ile bilim ve sanat merkezinde görev yapan öğretmenler. (Öncelikle merkezi hizmet içi eğitim faaliyetine katılmamış olan Bilişim Teknolojileri alanı ve sınıf öğretmenliği alanlardaki öğretmenler arasından seçim yapılacaktır.)	1	Temel Robotik Kursu	-	20	(Tasarruf Tedbirleri) gereği iptal edilmiştir.

Kaynak: İstatistikler 11/01/2022 tarihi itibarı MEBBİS Hizmet İçi Eğitim Modülünden alınmıştır.

Tablo 3 ve tablo 4'te yer alan veriler incelendiğinde 2016-2022 yılları arasında doğrudan sınıf öğretmenliği branşına yönelik yapılan hizmet içi eğitim faaliyet sayısının yetersiz olduğu görülmektedir. 2020 yılında COVID-19 tedbirleri kapsamında herhangi bir merkezi hizmet içi eğitim faaliyetine rastlanmazken 2016 ve 2017 yıllarında düzenlenen faaliyetlere katılımı sayısının da düşük olduğu belirlenmiştir.

2017 ve 2018 yılları verileri incelendiğinde çoğu faaliyetin ilgili birimin teklifi üzerine ya da bütçe yetersizliği, tasarruf tedbiri kapsamında iptal edildiği görülmektedir. Buradan hizmet içi eğitim faaliyetlerine gereken önemin verilmediği ya da gereken bütçenin ayrılmadığı düşünülebilir.

Tabloda verilen katılımcı sayıları ile Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde aktif olarak çalışan sınıf öğretmeni sayısı karşılaştırıldığında hizmet içi eğitimlerle ulaşılması hedeflenen öğretmen sayısı oranının oldukça düşük olduğu görülebilir. 2016 yılı verilerine bakıldığında hizmet içi eğitim faaliyetlerinin ağırlıklı olarak özel eğitim alanında ihtiyaca yönelik çalışmalar olduğu görülmektedir. Bunun yanında tabloda yer alan faaliyet konularından biri de "Okuma Kültürü ve Z- Kütüphane Semineri" (Zenginleştirilmiş Kütüphane) proje gerekçesi ile hizmet içi eğitim faaliyetleri arasında görülmektedir. İlk çalışmalarına 2011 yılında başlanan klasik kütüphane anlayışından sıyrılarak teknolojik alt yapıya sahip çağdaş bir kütüphane hizmeti sunmayı hedefleyen Zenginleştirilmiş Kütüphane (Z-Kütüphane) öğrencilere ve yetişkinlere "hayat boyu öğrenme merkezi" ve eğlenme dinlenme etkinliklerine imkân sağlayan "yaşayan güvenli alanlar" haline dönüştürülmesi amaçlanmaktadır (MEB, 2015).

2016 yılında proje kapsamında bir diğer hizmet içi eğitim faaliyetinin de eğitim alanında o yıllarda yapılan en büyük değişimlerden biri olan "FATİH Projesi" ne yönelik "Ders Akış Tasarımı" faaliyetlerinin düzenlendiği görülmektedir. Bu anlamda sadece ihtiyaca yönelik değil projelere yönelik yapılan hizmet içi eğitim faaliyetleri ile alan eğitimine önem verilmeye çalışıldığı, sonraki yıllarda da çeşitlenerek bu faaliyetlerin artırılmaya çalışıldığı söylenebilir.

Tabloda yer alan verilerden hareketle sınıf öğretmenlerine yönelik 2016 yılında toplam 29 faaliyet ve 5030 katılım; 2017 yılında yapılan 33 faaliyet ve 5980 katılım; 2018 yılında 25 faaliyet 4020 katılım; 2020 yılında 37 faaliyet ve 20.776 katılım; 2020 yılı COVID-19 koruma tedbiri kapsamında merkezi faaliyetlerden ziyade mahalli hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlendiği, 2021 yılında da 136 faaliyet ve 20.776 katılım sayısı olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığının verilerinden derlenen bilgilere göre ülkemizde görev yapan 1 milyon 138 bin öğretmenin branşlarına göre dağılımının en çok sınıf öğretmenliği branşının oluşturduğu düşünüldüğünde (233.695 sınıf öğretmeni) katılımcı sayılarının çok düşük olduğu söylenebilir (MEB, 2023)

Tablodaki veriler incelenmeye devam edildiğinde 2017 yılından itibaren sınıf öğretmenlerine yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin; "Okuma - Yazma Kursu", "Yenilenen Öğretim Programlarının Tanıtımı", "Uygulamalı Bilim Eğitimi", "İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP)", "Akıl Ve Zekâ Oyunları Eğitici Eğitimi Kursu", "Temel Kodlama Ve Teknoloji Kullanım Kursu", "Algoritmik Düşünme Kursu", "Eğitimde Drama Teknikleri Kursu", "Sunum Teknikleri Kursu" vb. gibi konularla zenginleştirilmeye çalışıldığı görülmektedir.

İlk olarak 2017-2018 eğitim- öğretim yılında 12 pilot ilde uygulanmaya başlanan 2018-2019 yılları arasında da resmi olarak başlayan İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP), ilkokulların 3. sınıflarına devam eden, önceki eğitim - öğretim yılları içinde çeşitli nedenlerle Türkçe dersi öğretim programındaki temel beceriler ile matematik dersi öğretim programındaki öğrenme alanlarında yer alan ve İYEP kapsamında belirlenen kazanımları yeterli düzeyde edinemeyen öğrencilerin eksik öğrenmelerinin giderilmesini, psikososyal alanda da desteklenmesini amaçlayan bir tedbir programıdır (MEB, 2019).

Tablo 4: Millî Eğitim Bakanlığının 2019 ve 2021 Yılında Sınıf Öğretmenliği Branşına Yönelik Düzenlediği Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Veriler

Yıl	Katılımcılar	Faaliyet Sayısı	Faaliyetin Konusu	Faaliyet Gerekçesi	Katılımcı Sayısı	Açıklamalar
	Resmî kurumlara ataması yapılmayıp özel eğitim kurumları ile sözleşme imzalayan okul öncesi, çocuk gelişimi ve eğitimi veya sınıf öğretmenliği alanlarına kaynaklık eden program mezunları	6	Özel Eğitim Alanında Destek Verecek Uzman Öğretici Yetiştirme Kursu	Özel Öğretim Kurumlarının ihtiyacı olan uzman personelin yetiştirilmesi	2070	-
	Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görev yapan öğretmenler	1	Sunum Teknikleri Kursu	2023 Vizyon Belgesi İnsan kaynaklarının geliştirilmesi ve yönetimi 1. Hedef, 5. Eylem Maddesi	1000	UZAKTAN EĞİTİM

2019	Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görev yapan öğretmenlerden merkezi hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmamış olanlar.	1	Eğitimde Drama Teknikleri Kursu	2023 Vizyon Belgesi İnsan kaynaklarının geliştirilmesi ve yönetimi 1. Hedef, 5. Eylem Maddesi; Temel Eğitim 1. Hedef 6.Eylem	90	-
	FATİH Projesi okullarında görev yapan tüm öğretmenler	5	FATİH Projesi Etkileşimli Sınıf Yönetimi Kursu	-	5000	UZAKTAN EĞİTİM
	Ankara iline bağlı okul/kurumlarda görev yapan Sınıf Öğretmenlerinden resen seçilenler	1	Algoritmik Düşünme Kursu	2023 Eğitim Vizyon Belgesi Dijital Becerilerin Gelişmesi İçin İçerik Geliştirilecek ve Öğretmen Eğitimi Yapılacak Hedef 2	20	-
	FATİH Projesi okullarında görev yapan tüm öğretmenler	5	FATİH Projesi-BT'nin ve İnternetin Bilinçli ve Güvenli Kullanımı Kursu	FATİH Projesi	5000	UZAKTAN EĞİTİM
	Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görev yapan personel	1	Okul Tabanlı Afet Eğitimi Kursu	-	2000	UZAKTAN EĞİTİM
	Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görev yapan tüm öğretmenler	1	STEM (Eğitici Eğitimi) Kursu	Avrupa Okul Ağı- European Schoolnet Scientix Projesi	20	-
	Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görev yapan Sınıf Öğretmenliği, Coğrafya, Biyoloji, Fen Bilimleri/Fen ve Teknoloji, Beden Eğitimi ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri	1	Oryantiring Eğitici Eğitimi Kursu	2023 Eğitim Vizyonu	200	-
	Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görev yapan öğretmenler	1	Akıl ve Zekâ Oyunları Eğitici Eğitimi Kursu	2023 Eğitim Vizyonu	100	-
	Bakanlığımıza bağlı temel eğitim kademesinde görev yapan sınıf öğretmenlerden öncelikle merkezi hizmet içi eğitim faaliyetine katılmamış olanlar	1	Temel Kodlama ve Teknoloji Kullanımı Kursu	2023 Vizyon Belgesi İnsan kaynaklarının geliştirilmesi ve yönetimi 1. Hedef, 5. Eylem Maddesi; Öğrenme süreçlerinde dijital içerik ve beceri destekli dönüşüm 1. Hedef 2,3,4. Eylem ve 2. Hedef 2.,3.,4. Eylem ; Temel Eğitim 1. Hedef 6.Eylem	40	-
	Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün bağlı okullarda görev yapan okul öncesi, sınıf öğretmenliği ve rehber öğretmenlerinden resen seçilenler	1	Engeli Olan Çocuklar İçin Kapsayıcı Erken Çocukluk Eğitici Eğitimi Kursu	UNICEF Projesi	146	-
Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görev yapan Türk Dili ve Edebiyatı, Sınıf Öğretmenliği ve Türkçe öğretmenleri	1	Türkçenin Kullanımı ve Diksiyon Eğitici Eğitimi Kursu	--	50	-	
Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görev yapan tüm öğretmenler	1	STEM (Eğitici Eğitimi) Kursu	Avrupa Okul Ağı- European Schoolnet Scientix Projesi	20	-	
2021	Sınıf Öğretmenleri	40	Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Süreçlerinde Okuma Yazma Öğretimi Becerilerinin Eğitici Eğitimi Kursu		3.634	UZAKTAN EĞİTİM
	Sınıf Öğretmenleri	41	Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Süreçlerinde Matematik Öğretimi Becerilerinin Geliştirilmesi Eğitici		3.811	UZAKTAN EĞİTİM

			Kursu		
Sınıf Öğretmenleri	55		Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Süreçlerinde İlk Okuma Yazma ve Matematik Öğretimi Becerilerinin Geliştirilmesi Uzaktan Eğitim Semineri	514.800	UZAKTAN EĞİTİM

Kaynak: İstatistikler 11/01/2022 tarihi itibarı MEBBİS Hizmet İçi Eğitim Modülünden alınmıştır.

2019 yılı verilerine bakıldığında “Temel Kodlama ve Teknoloji Kullanımı Kursu’nun doğrudan sınıf öğretmenlerine (öncelikle daha önce merkezi hizmet içi eğitimine katılmamış olan sınıf öğretmenleri) yönelik eğitimler olduğu geriye kalan tüm hizmet içi eğitim faaliyetlerinin diğer branşları da kapsayan eğitimler olduğu belirtilmiştir. 2019 yılında düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerinde katılımcı sayısının yüksek olduğu faaliyetlerin uzaktan eğitim şeklinde düzenlendiği göze çarpmaktadır. Bunun sebebinin daha fazla öğretmene daha hızlı ulaşabilmek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca hizmet içi eğitim faaliyetlerinin UNICEF, Avrupa Okul Ağı – European Schoolnet Scientix Projesi ve 2023 Eğitim Vizyonu gibi proje konuları ile desteklenerek çeşitlendirildiği görülmektedir. 2020 yılında Millî Eğitim Bakanlığı resmî sitesinde İstanbul dışında merkezi hizmet içi eğitim faaliyetlerine rastlanmazken mahalli hizmet içi programlarına İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin resmi sitelerinden ulaşılmaktadır. Bu faaliyetlerin daha çok; “STEM”, “Akıl Oyunları Kursu”, “Satranç”, “Türkçe’nin Kullanımı ve Diksiyon Eğitim Kursu”, “Okuma Alışkanlıkları Kazandırma Kursu”, “Eğitimde FATİH Projesi” gibi konuları kapsadığı söylenebilir.

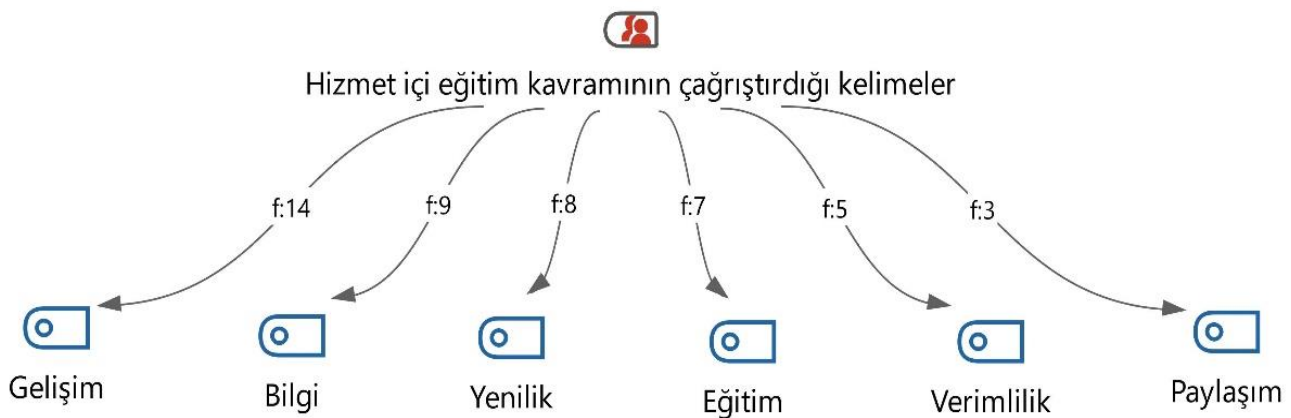
Tablolardaki veriler incelendiğinde 2021 yılı hariç her yıl “Özel Eğitim Alanında Destek Verecek Uzman Öğretici Yetiştirme Kursu” faaliyetine yer verildiği dikkat çekmektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak özel eğitim alanında eksikler olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri ile İlgili Görüşlerine Yönelik Bulgular

Bu bölümde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından sınıf öğretmenlerine yönelik yapılan hizmet içi eğitim uygulamalarının değerlendirilmesine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Manisa ilinde aktif görev alan devlet ve özel okullarda çalışan 36 Sınıf Öğretmeninden yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan verilerin MAXQDA nitel veri analiz programı analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bulgulardan yola çıkarak açıklama ve yorumlanmaya çalışılmıştır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin görüşme sırasında, sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzde olarak dağılımlarına yer verilmiştir.

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitimin Çağrıştırdığı Kelimelere İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin “ Hizmet içi eğitim kavramı size neyi çağrıştırıyor? “ sorusuna verdikleri cevaplara Şekil 1’de yer verilmiştir.

Şekil 1: Hizmet içi eğitim kavramının öğretmenlere çağrıştırdığı kelimeler

Kaynak: Yazar tarafından MAXQDA paket programı ile modellenmiştir.

Sınıf Öğretmenlerinin verdikleri yanıtlardan yola çıkarak kullanım sıklıklarına göre çağrışım yapan kelimeler; “Gelişim”(f:14), “Bilgi”(f:9), “Yenilik”(f:8) , “Eğitim”(f:7), “Verimlilik”(f:5), “Paylaşım”(f:3) gibi kategorilere ayrılarak yukarıdaki şekilde verilmiştir. Şekil 1 incelendiğinde çalışma grubunun “Hizmet içi eğitim kavramı size neyi çağrıştırıyor?” sorusuna ilişkin 48 görüş ifade ettiği görülmüştür. İfade edilen görüşlerin arasında ilk sırayı

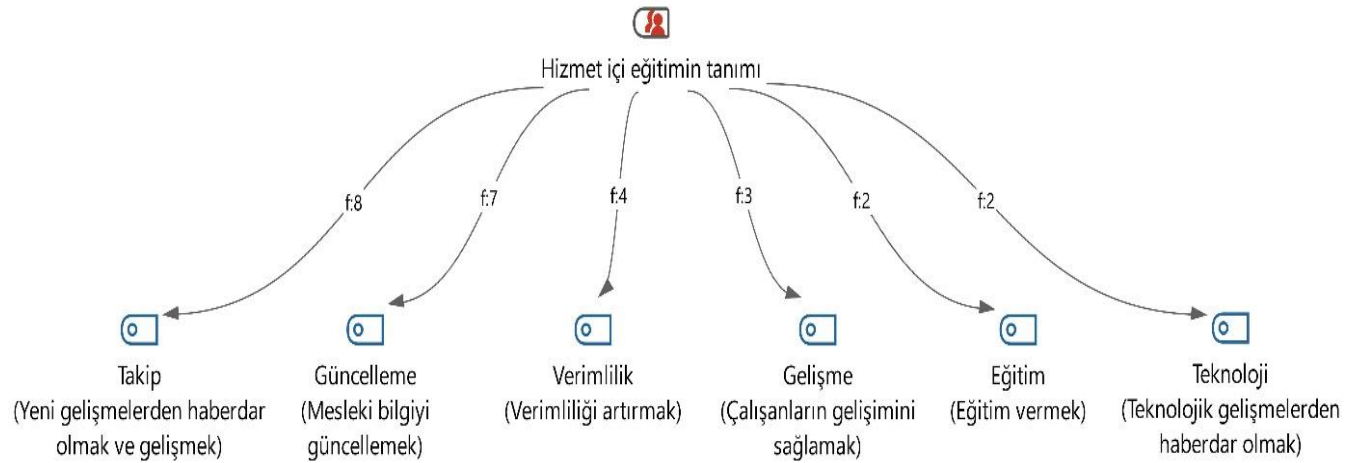
“Gelişim”(%30,43) ,ikinci sırayı “Bilgi”(%19,57) , üçüncü sırayı “Yenilik”(%17,39), dördüncü sırada “Eğitim” (%15,22), beşinci sırada “Verimlilik”(%10,87) ve altıncı sırada ise “Paylaşım”(%6,52) görüşü almıştır.

Çalışma grubuna ait görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- ✓ SÖ4: Kalite – Verimlilik – Gelişim
- ✓ SÖ7: Bilgi- Gelişim – Farklı Bakış Açısı
- ✓ SÖ8: Gelişim – Farklılaşım – Verimlilik
- ✓ SÖ17: Gelişme, çağa uyum, güncellenme

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitime İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin “Sizce hizmet içi eğitim nedir?” sorusuna verdikleri cevaplara Şekil 2’de yer verilmiştir.

Şekil 2: Hizmet içi eğitimin tanımı

Kaynak: Yazar tarafından MAXQDA paket programı ile modellenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Sizce hizmet içi eğitim nedir? sorusuna ilişkin 26 görüş ifade ettiği görülmüştür. İfade edilen görüşlerin arasında “Takip: yeni gelişmelerden haberdar olmak ve gelişmek” (f:9), “Güncelleme: mesleki bilgiyi güncellemek” (f:7), “Verimlilik: verimliliği artırmak” (f:4), “Gelişme: çalışanlarının gelişimini sağlamak” (f:3), “Eğitim: eğitim vermek” (f:2), “Teknoloji: teknoloji değişime adapte olmak” (f:2) görüşlere yer verilmiştir. Bu görüşlerden ilk sırayı “Takip: yeni gelişmelerden haberdar olmak ve gelişmek” (%30,77) ,ikinci sırayı “Güncelleme: mesleki bilgiyi güncellemek”(%26,92) , üçüncü sırayı “Verimlilik” (%15,38), dördüncü sırada “Gelişme: çalışanların gelişimi sağlamak”(%11,54), beşinci sırayı da “Eğitim: eğitim vermek” (%7,69) ve “Teknoloji: teknolojik gelişmelerden haberdar olmak” (%7,69) görüşü almıştır.

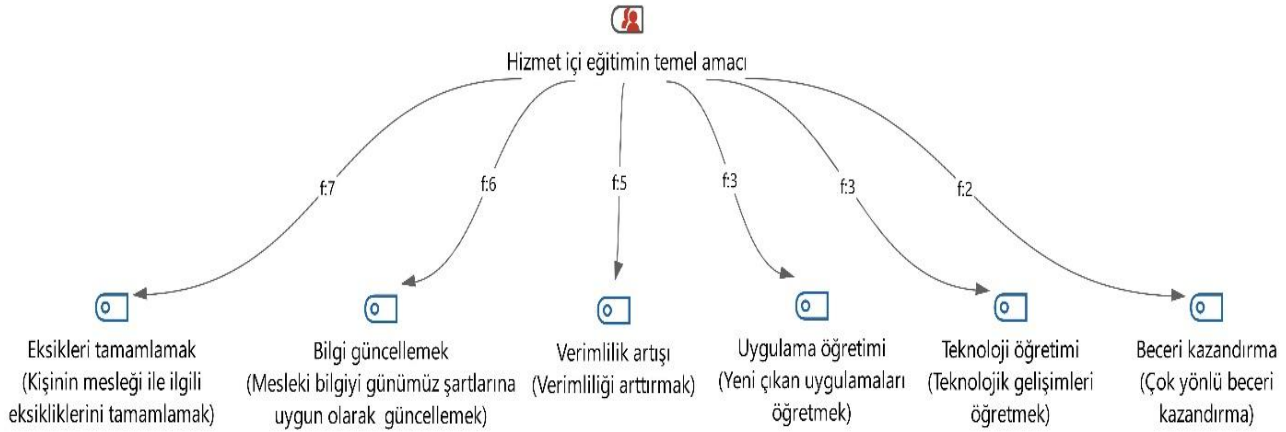
Çalışma grubuna ait görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- ✓ SÖ10:Öğretmenlik mesleğiyle ilgili yeni metotların çalışmaların aktarımı. Öğretmenlerin işleriyle ilgili arzu ve isteklerini arttırmak. Teknolojik gelişmeler ile ilgili gerekli desteği sağlamak. Öğretmeni mesleği ile onurlandırmak için yapılan çalışmaların tümü.(eğitim, gelişme, teknoloji)
- ✓ SÖ5:Çalışanların gelişimini sağlaması amaçlanan eğitim programı. Kişinin yaptığı meslekte başarısını artırmasını sağlamak amacıyla yapılan faaliyetler.(çalışanların gelişimini sağlamak)
- ✓ SÖ8:“Hizmet içi eğitimler kurumların personele uyguladığı verim artırıcı çalışmadır.” (Verimliliği artırmak)
- ✓ SÖ35:“Mesleğimizi yaparken öğrendiğimiz yeni bilgiler ve stratejilerdir.” (Mesleki bilgi güncellemek)
- ✓ SÖ33:Öğrenilmiş bilgilerin hatırlanması , yeniden ortaya çıkması (Mesleki bilgiyi güncellemek)
- ✓ SÖ29:İşverenin gelişimine yönelik destekleyici nitelikteki kurs, seminer vb. çalışmalarıdır.(Çalışanların gelişimi sağlamak)
- ✓ SÖ25:Anlattığı konuya hâkim olan insanların öncülüğünde, çalışanların zaman içerisinde değişen toplum ihtiyaçları doğrultusunda ihtiyaç duyduğu yeni bilgilerin sağlanması.(Eğitim vermek)
- ✓ SÖ20:Mesleki verimliliğin artması için bireyin almış olduğu her türlü eğitim faaliyetidir.(Verimliliği arttırmak)

- ✓ SÖ19:Öğretmenlerin meslekleriyle ilgili eksiklikleri ve değişiklikleri düzenlemek için yapılan eğitimlerdir.(çalışanlarının gelişimi sağlamak)
- ✓ SÖ18:Farklı alanlarda gelişen teknolojiyle birlikte gelen yenilikleri öğretmenlere aktarmak.(yeni gelişmelerden haberdar olmak ve gelişmek)

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitimin Temel Amacına İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin “Sizce hizmet içi eğitimin temel amacı ne olmalıdır?” sorusuna verdikleri cevaplara Şekil 3’te yer verilmiştir.

Şekil 3: Sınıf öğretmenlerine göre hizmet içi eğitimin temel amacı

Kaynak: Yazar tarafından MAXQDA paket programı ile modellenmiştir.

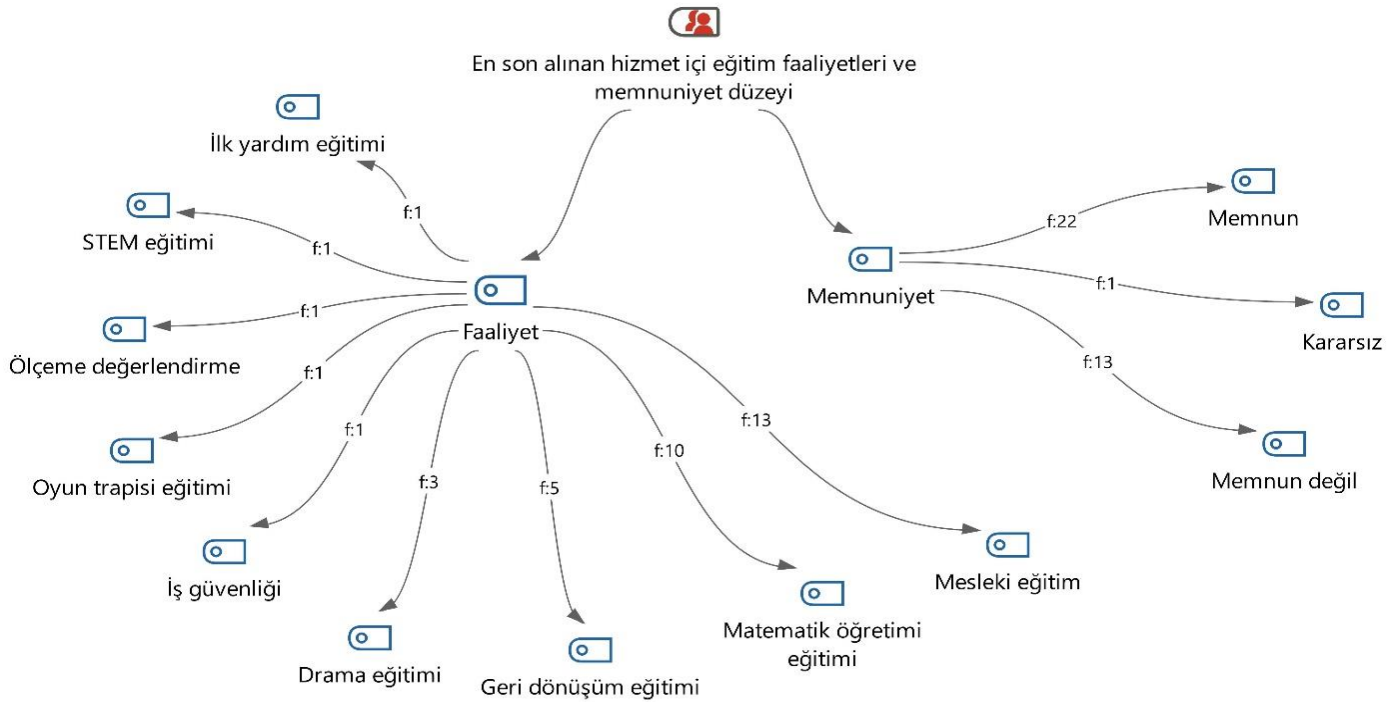
Şekil 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerinin hizmet içi eğitimin temel amacının ne olması gerektiğine yönelik 26 görüş ifade ettiği görülmüştür. İfade edilen görüşlerin arasında “Eksikleri tamamlamak (kişinin mesleği ile ilgili eksikleri tamamlamak)” (f:7), “Bilgi güncellemek: mesleki bilgiyi günümüz şartlarına göre güncellemek” (f:6), “Verimlilik artışı: verimliliği arttırmak” (f:5), “Uygulama öğretimi: yeni çıkan uygulamaları öğretmek” (f:3), “Teknoloji öğretimi: teknolojik gelişmeleri öğretmek” (f:3), “Beceri kazandırma: çok yönlü beceri kazandırma” (f:2) görüşlerine yer verilmiştir. Bu görüşlerden ilk sırayı “Eksikleri tamamlamak” (%26,92), ikinci sırayı “Bilgi güncellemek” (%23,08), üçüncü sırayı “Verimlilik artışı” (%19,23) , dördüncü sırada “Uygulama öğretimi” (%11,54), beşinci sırayı da “Teknoloji öğretimi” (%11,54) ve altıncı sırayı “Beceri kazandırma” (%7,69) görüşü almıştır.

Çalışma grubuna ait görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- ✓ SÖ1: Kişinin mesleği ile ilgili eksikliklerini tamamlamak, günümüz şartlarına uygun olarak güncelleme yapmak.(Bilgi güncellemek)
- ✓ SÖ5: Meslekte verimliliği arttırmak. Yenilik ve gelişime öncülük etmek. Motivasyonu arttırmak.(Verimliliği arttırmak)
- ✓ SÖ6: Değişen , eklenen konuların, metotların açıklanması. Bir alanda daha derin bilgilendirmek olmalıdır. Personelin verimliliğini arttırmak (Verimliliği arttırmak, bilgi güncellemek)
- ✓ SÖ9: Ülkenin gelenek- görenek ve kültürüne uygun, teknolojik gelişimleri takip eden bir eğitim sisteminde öğretmenle beraber el ele çalışmak. Öğretmene işini rahat yapabilecek her türlü olanağı sağlamak. (Teknoloji öğretimi, verimliliği arttırmak)
- ✓ SÖ12: Temel amaç öğretmenlikte yeni çıkan uygulamaları bilmek, teknolojiyi takip eden ve deneyimlerini paylaşacak öğretmen eğitimleri olmalıdır.(Teknoloji öğretimi)
- ✓ SÖ15: İlk amacı; kendini geliştirmek olmalı , diğeri de kullanabileceğimiz etkili bir eğitim olması. Hizmet içi eğitimin amacı; öğretmenlerin yeni yaklaşımların öğrenmelerini sağlamak ve öğrendiklerini kullanma cesareti göstermelerine öncü olmak olmalıdır.(Beceri kazandırma)

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin En Son Aldıkları Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerinin Memnuniyet Durumuna İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin “En son hangi hizmet içi eğitim faaliyetine katıldınız? İçeriğinden memnun kaldınız mı?” sorusuna verdikleri cevaplara şekil 4’te yer verilmiştir.

Şekil 4: En son alınan hizmet içi eğitim faaliyetleri ve memnuniyet düzeyi

Kaynak: Yazar tarafından MAXQDA paket programı ile modellenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ile yapılan görüşme öncesi en son aldıkları hizmet içi eğitim faaliyetleri ve memnuniyet durumları “Faaliyet” ve “Memnuniyet” olmak üzere iki alt grupta incelenmiştir. Öğretmenlerin katıldığı son hizmet içi eğitim faaliyetleri dönemin şartlarına göre “Mesleki Eğitim” (f:13), “Matematik Öğretimi Eğitimi” (f:10), “Geri Dönüşüm Eğitimi” (f:5), “Drama Eğitimi” (f:3), “İş Güvenliği Eğitimi” (f:1), “Oyun Terapisi Eğitimi” (f:1), “Ölçme Değerlendirme” (f:1), “STEM Eğitimi” (f:1), “İlk Yardım Eğitimi” (f:1) şeklindedir. Çalışma grubunun %61,11’i katıldıkları bu faaliyetlerden memnun olduğunu belirtirken, %36,11’i uzaktan eğitim şeklinde olmasının verimi düşürmesinden, uygulamalı değil de daha çok teorik bilgilerden oluşması, öğretmenlerin dilinin akıcı olmayışı ve sıkılmaları gibi sebeplerden dolayı memnun olmadığını dile getirirken %2,78’lik kısım ise kararsız olduğunu ifade etmiştir.

Çalışma grubuna ait olumlu görüşlerden bazıları şu şekildedir:

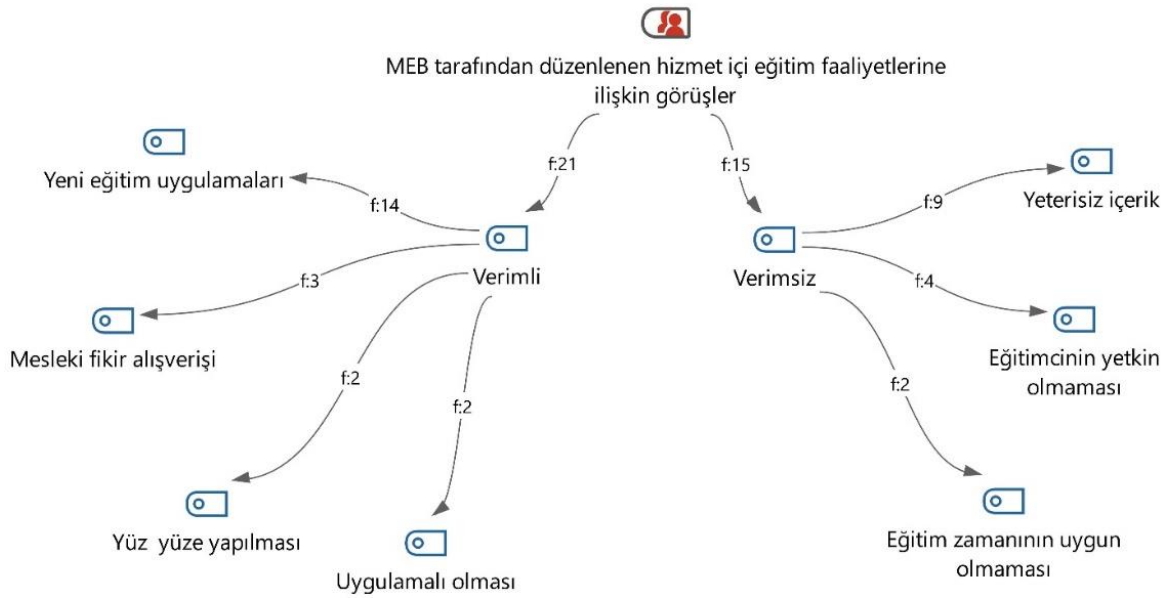
- ✓ SÖ1: En son ara tatilde uzaktan eğitim ile “Matematik Öğretimi” ile ilgili eğitime katıldım. (Matematik öğretimi, memnun)
- ✓ SÖ7: Uzaktan eğitimle katıldım ancak çok memnun kalmadım. Yüz yüze olması ve seminerlerin yaparak yaşayarak öğrenmeyle ilerlemesi daha verimli oluyor.
- ✓ SÖ9: “Matematik Öğretimi” kursuna katıldım. Evet, memnun kaldım. “İlk Yardım Eğitimi” aldım. Uygulamalı bölümü vardı, güzeldi.
- ✓ SÖ16: En son “Sınıf Öğretmenlerini Matematik Öğretim Becerilerinin Geliştirilmesi” isimli kursa katıldım. Memnun kaldım.
- ✓ SÖ20: “Yönetici Geliştirme Programı” eğitimine katıldım. Evet, birçok detay bilgi edindim.

Çalışma grubuna ait olumsuz görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- ✓ SÖ18: Uzman öğretmenlik eğitimleri aldım. Çok uzun, sıkıcı ve dili ağırdı.
- ✓ SÖ24: Hayır, memnun kalmadım. Teorik bilgiler içeriyordu. O bilgilere kendim kitaplardan da ulaşabilirdim. Bence hizmet içi eğitim hem teorik bilgi hem de hayata uygulanabilir örneklemeler de içermeli.

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin “Merkezi” Hizmet İçi Faaliyetlerine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin “Millî Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen herhangi bir “merkezi” hizmet içi eğitim faaliyetine ilişkin düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara Şekil 5’te yer verilmiştir.

Şekil 5: MEB tarafından düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşler

Kaynak: Yazar tarafından MAXQDA paket programı ile modellenmiştir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen herhangi bir “merkezi” hizmet içi eğitim faaliyetine ilişkin düşünceleri “Verimli (58,33)” ve “Verimsiz (41,67)” olmak üzere iki alt grupta incelenmiştir. Öğretmenlerinin çoğu aldıkları hizmet içi eğitimin verimli geçtiğini ifade ederken bu faaliyetleri verimsiz bulan öğretmenlerin oranlarının da azımsanamayacak düzeyde olduğu söylenebilir. Katıldıkları merkezi hizmet içi eğitim faaliyetlerini verimli bulan öğretmenlerin görüşleri “Uygulamalı olması” (f:2), “Yüz yüze yapılması” (f:2), “Mesleki fikir alışverişi” (f:3), “Yeni eğitim uygulamaları” (f:14); verimsiz bulan öğretmenlerin görüşleri “yetersiz içerik” (f:9), “Eğitimcinin yetkin olmaması” (f:4), “Eğitim zamanının uygun olmaması” (f:2) şeklindedir. Olumsuz görüş ifade eden sınıf öğretmenlerinin de daha çok “Faaliyetlerin içeriğinin yetersiz olması, eğitimi veren kişinin alanında yetkin olmaması, yapılan faaliyetlerin fiziki şartlarının kötü olması” kavramlarının etrafında yoğunlaştığı belirtilebilir. Bu veriler ise hizmet içi eğitim faaliyetlerinin uygun fiziki şartlarda , alanında yetkin bir uzman rehberliğinde, amacına uygun ve katılımcıların dikkatini çeken bir şekilde düzenlenmesi gerektiğini destekler niteliktedir.

Çalışma grubuna ait olumlu görüşlerden bazıları şu şekildedir:

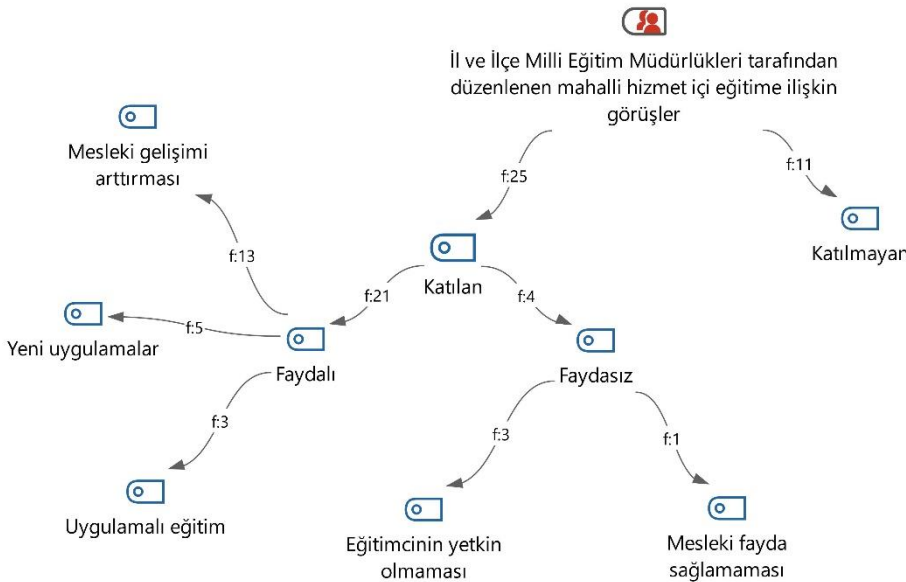
- ✓ SÖ29: Evet, katıldım. Çok güzeldi. Mesleki fikir alışverişi, bilgi paylaşımı vs. sağlamış oldu. (Mesleki fikir alışverişi)
- ✓ SÖ30: Evet, katıldım. Bunlardan da yüz yüze yapılan eğitimlerin faydalı olduğunu gördüm. (Yüz yüze yapılması)
- ✓ SÖ19: Son katıldığım Matematik Öğretimi seminerinden çok memnun kaldım. Yeni üretilen birçok öğretim yöntemi öğrendim.(Yeni eğitim uygulamaları)
- ✓ SÖ9: Katıldım. Uygulamalı bir eğitimdi. Eğlenceli geçti. Mutlu oldum. Daha kalıcı bir çalışma oldu.(Uygulamalı olması)

Çalışma grubuna ait olumsuz görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- ✓ SÖ20: Evet, katıldım. Bu tür eğitimlerin çoğu uzaktan olduğu için öğrenci olmaktan öteye geçemiyoruz bazen.(Yetersiz içerik)

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin “Mahalli” Hizmet İçi Faaliyetlerine Katılım Durumları ve Katıldıkları Faaliyetlere İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin “İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından düzenlenen herhangi bir “mahalli” hizmet içi eğitim faaliyetine katıldınız mı? Katıldıysanız bu faaliyete ilişkin düşüncelerinizi kısaca ifade ediniz.” sorusuna verdikleri cevaplara Şekil 6’da yer verilmiştir.

Şekil 6: İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından düzenlenen mahalli hizmet içi eğitime ilişkin görüşler

Kaynak: Yazar tarafından MAXQDA paket programı ile modellenmiştir.

Şekil 6 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin “İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından düzenlenen herhangi bir “mahalli” hizmet içi eğitim faaliyetine katıldınız mı? Katıldıysanız bu faaliyete ilişkin düşüncelerinizi kısaca ifade ediniz.” sorusuna “Evet, katıldım.” (%69,44) ve “Hayır, katılmadım.”(%30,56) şeklinde cevap verdiği görülmüştür. Bu verilerden hareketle sınıf öğretmenlerinin çoğunun mahalli hizmet içi eğitim faaliyetlerine katıldığı ancak katılmayan öğretmen oranının da azımsanamayacak düzeyde olduğu söylenebilir. Katılan öğretmenlerin bu faaliyetlere ilişkin görüşlerini “Faydalı” ve “Faydasız” olmak üzere iki alt grupta incelenmiştir. Bu görüşlerin %84’ü olumlu iken, %16’sı olumsuz niteliktedir. Olumlu nitelikteki görüşler ; “Mesleki gelişimi arttırması” (f:13) , “Yeni uygulamalar”(f:5) ve “Uygulamalı eğitim”(f:3) şeklindedir. Olumsuz nitelikteki görüşler ; “Eğitimcinin yetkin olmaması”(f:3) ve “ Mesleki fayda sağlamaması”(f:1) şeklindedir. Öğretmenlerin bu faaliyetlere yönelik daha çok olumlu görüşlere sahip oldukları ifade edilebilir. Olumsuz görüş belirten sınıf öğretmenlerinin daha çok “Katkı sağlama” kavramı üzerinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Bu verilerden hareketle sınıf öğretmenlerinin çoğunluğunun mahalli hizmet içi eğitim faaliyetlerine katıldığı söylenebilir.

Çalışma grubuna ait olumlu görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- ✓ S33: Katıldım. Yeni uygulamalar kavradım. (Yeni uygulamalar)
- ✓ SÖ1: Katıldım. Uyguladığımız metodun yanlış olduğunu , yeni uygulamanın nasıl olması gerektiğini öğrenmiştik. (Okuma- yazma öğretimi, cümle metodundan harf (ses) metoduna geçişti.)(Yeni uygulamalar)
- ✓ SÖ2: Katıldım. Faydalıydı. Bu tür eğitimlerde eğitimi veren kişinin yeterliliklere sahip olması eğitimin kalitesini artırıyor.(Mesleki gelişim artması)

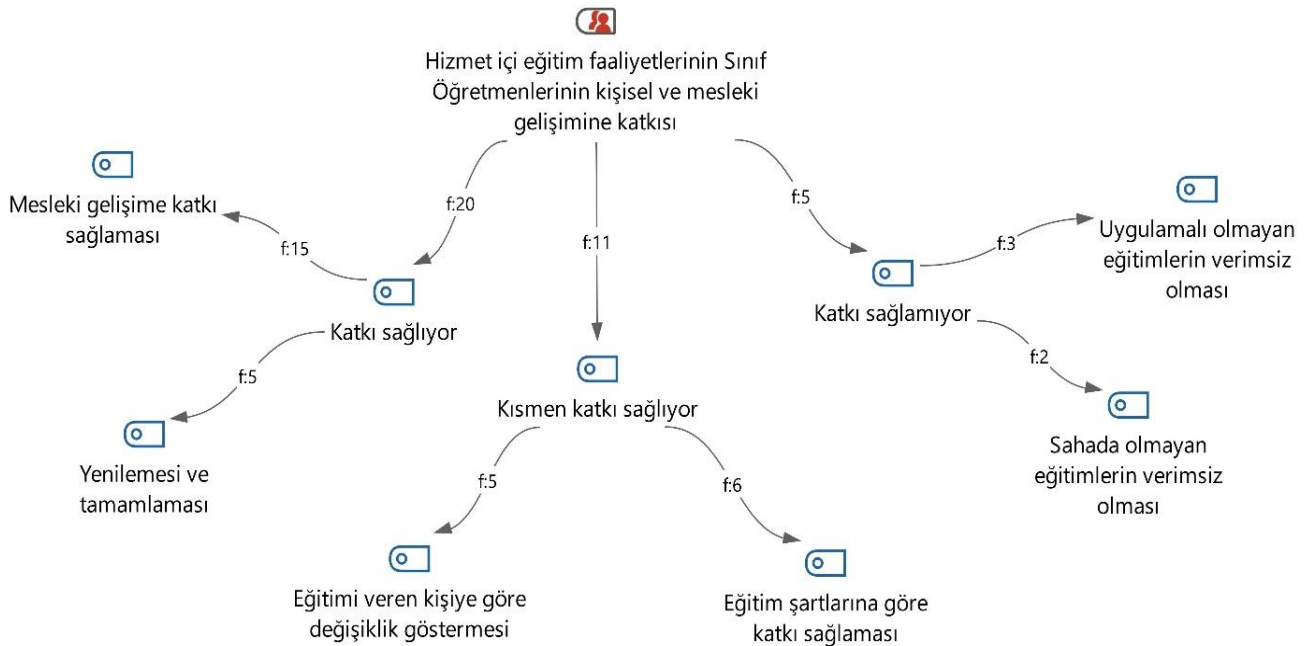
Çalışma grubuna ait olumsuz görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- ✓ SÖ31: Katıldım. Eğitim verenler bazen yeterli olmayabiliyor ya da bu tür eğitimler ciddiye alınmayabiliyor. Durum böyle olunca da öğretmenler bunları gereksiz bir iş olarak görebiliyor maalesef.
- ✓ SÖ5: Katıldım. Bazıları çok güzel eğlenceli ve öğretici geçti. Bazıları ise sadece düz anlattığı için katılım olmadığı için çok sıkıcı geçti.(Eğitimcinin yetkin olmaması)

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerinin Kişisel ve Mesleki Gelişimine Katkılarına İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin “Hizmet içi eğitim faaliyetlerinin sınıf öğretmenlerinin kişisel ve mesleki gelişimine katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Açıklayınız.” sorusuna verdikleri cevaplara Şekil 7’de yer verilmiştir.

Şekil 7: Hizmet içi eğitim faaliyetlerinin Sınıf Öğretmenlerinin kişisel ve mesleki gelişimine katkısı

Kaynak: Yazar tarafından MAXQDA paket programı ile modellenmiştir.

Şekil 7’deki veriler incelendiğinde katılımcıların “ Hizmet içi eğitim faaliyetlerinin sınıf öğretmenlerinin kişisel ve mesleki gelişimine katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Açıklayınız.” sorusuna ilişkin 36 görüş ifade ettiği görülmektedir. Çalışma grubunun %55,56’sı hizmet içi eğitim faaliyetlerinin öğretmenlerin yenilenmesi ve eksiklerinin tamamlanması, mesleki gelişime katkısı olduğunu düşünürken %13,89’u katkısı olmadığını düşünmektedir. Öğretmenlerin %30,56’sı yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin planlanması, şartları ve eğitim veren kişinin alanına hâkim olması gibi özelliklerden dolayı değişiklik gösterdiğinden kısmen katkısı olduğunu düşünmektedir. Bu verilerden hareketle sınıf öğretmenlerinin çoğunluğunun hizmet içi eğitim faaliyetlerinin kendilerine katkı sağladığını düşündüğü söylenebilir.

Çalışma grubuna ait olumlu görüşlerden bazıları şu şekildedir:

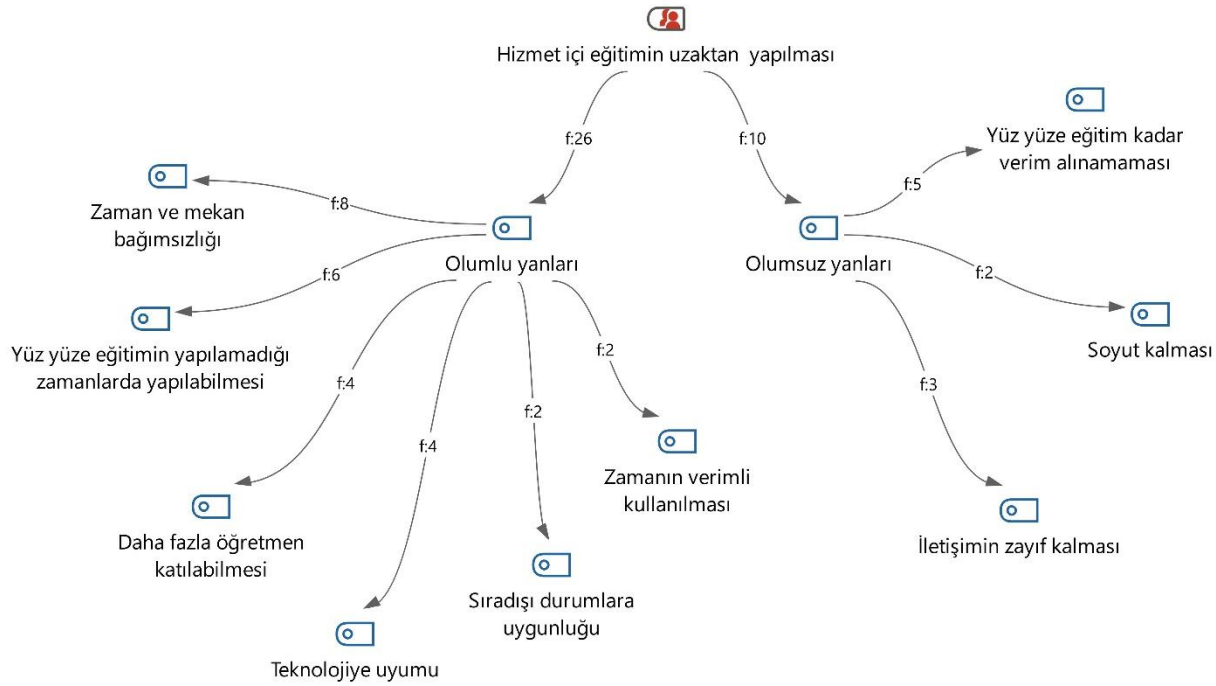
- ✓ SÖ5: Eğitimi veren kişiye göre değişiyor. Bazıları gelişime katkı sağlıyor. (Eğitimi veren kişiye göre değişiklik göstermesi)
- ✓ SÖ14: Evet, değişen ve gelişen eğitim anlayışına uyum, bilgi ve becerisi kazandırma açısından önemli olduğunu düşünüyorum.(Yenilemesi ve tamamlaması)
- ✓ SÖ9: Hizmet içi eğitim sadece sınıf öğretmenleri için değil, eğitim ve öğretimde görev alan her birey için bir gereklilik , bir yenilenme, bir tamamlama işlemidir. Bu nedenle kişisel ve mesleği gelişime katkısı büyüktür. (Yenilemesi ve tamamlaması)
- ✓ S25: Evet, alanda yetkin kişilerle profesyonel olarak hazırlanan ve sunulan faaliyetlerin katkısı olduğunu düşünüyorum.(Eğitimi veren kişiye göre değişiklik göstermesi)

Çalışma grubuna ait olumsuz görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- ✓ SÖ18: Evet, fakat bazıları çok gereksiz. Bence bizim eğitimlerimiz sınıfta uygulayabileceğimiz tarzda olmalı.(Sahada olmayan eğitimlerin verimsiz olması).
- ✓ SÖ7: Faaliyetine göre değişiyor. Bazı faaliyetler slayt okuma şeklinde devam edince katkısı olmuyor.(Eğitimi veren kişiye göre değişmesi)
- ✓ SÖ11: Ben sadece hizmet içi eğitimlerin değil, üniversitede alınan eğitimlerin de mesleki gelişime yeterli olduğunu düşünmüyorum. Nitekim hepimiz işin içine girince yaparak yaşayarak öğreniyoruz. Bu da düşüncemin ispatıdır. .(Sahada olmayan eğitimlerin verimsiz olması)

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Şeklinde Yapılan Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin “Uzaktan eğitim şeklinde yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerini faydalı buluyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara Şekil 8’de yer verilmiştir.

Şekil 8: Hizmet içi eğitimin uzaktan yapılması

Kaynak: Yazar tarafından MAXQDA paket programı ile modellenmiştir.

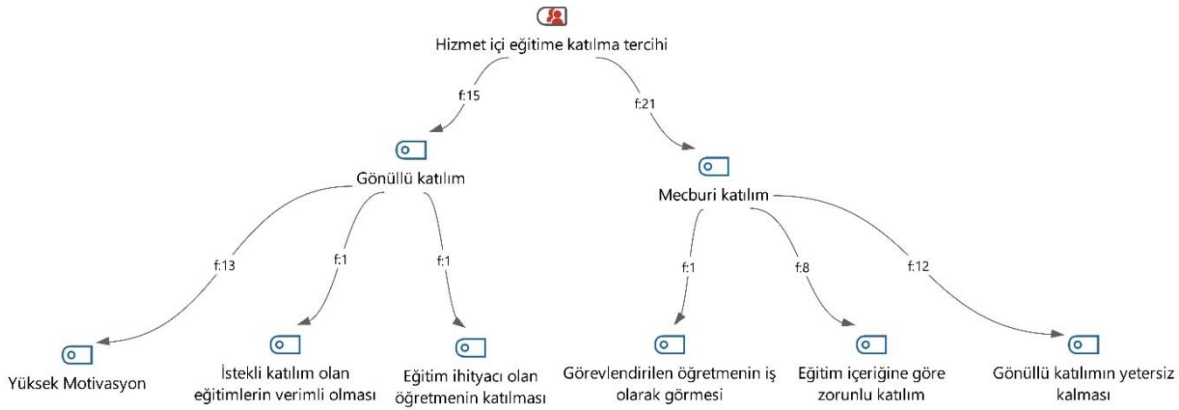
Şekil 8 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin “Uzaktan eğitim şeklinde yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerini faydalı buluyor musunuz?” sorusuna ilişkin “olumlu yanları” ve “olumsuz yanları” olarak iki alt grupta incelenen 36 görüş dile getirdiği görülmüştür. Bu görüşlerin %72,22’si olumlu iken , %27,78’i olumsuz niteliktedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Yüz yüze eğitim kadar verim alınamaması” (f:5) , “Soyut kalması” (f:2) , “İletişimin zayıf olması” (f:3) gibi nedenlerden dolayı faydalı bulmadıklarını dile getirirken büyük çoğunluğunun da hizmet içi eğitim faaliyetlerinin uzaktan eğitim şeklinde yapılmasını faydalı bulduğu görülmüştür. Olumlu nitelikte olan görüşlerin büyük çoğunluğu “Zaman ve mekân bağımsızlığı”(f:8) , “Yüz yüze eğitimin yapılamadığı zamanlarda yapılabilmesi” (f:6) , “Daha fazla öğretmen katılabilmesi” (f:4) , “Teknolojiye uyumu” (f:4) , “Sıra dışı durumlara uygunluğu” (f:2) , “Zamanın verimli kullanılması” (f:2) şeklindedir.

Çalışma grubuna ait görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- ✓ SÖ15: Yüz yüze etkileşimin çok daha etkili olduğunu düşünüyorum.(Yüz yüze eğitim kadar verim alınmaması)
- ✓ SÖ2: Evet, zaman ve mekândan bağımsız olduğu için daha çok esneklik sağlıyor. (Zaman ve mekândan bağımsız olması)
- ✓ SÖ9: Evet, özellikle pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitimi çok başarılı ve yerinde yapılmış bir çalışma olarak görüyorum.(Sıra dışı durumlara uygunluğu)

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Katılım Şekillerine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin “Hizmet içi eğitim faaliyetlerine istekli olarak mı mecburi olarak mı katılıyorsunuz? Farklı bir düşünceniz varsa açıklayınız.” sorusuna verdikleri cevaplara Şekil 9’da yer verilmiştir.

Şekil 9: Hizmet içi eğitime katılma tercihi

Kaynak: Yazar tarafından MAXQDA paket programı ile modellenmiştir.

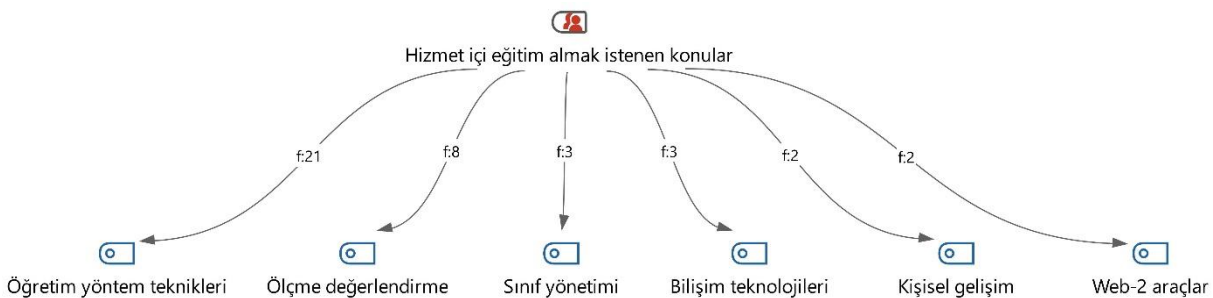
Şekil 9 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin “Hizmet içi eğitim faaliyetlerine istekli olarak mı mecburi olarak mı katılıyorsunuz? Farklı bir düşünceniz varsa açıklayınız.” sorusuna ilişkin 36 görüş dile getirdiği görülmüştür. Çalışma grubunun %41,67’si gönüllü katıldığını, %58,33’ü ise mecburi katıldığını ifade etmiştir. Araştırmaya gönüllü katılım sağlayan öğretmenlerin görüşleri “Yüksek motivasyon” (f:13) , “İstekli katılım olan eğitimlerin verimli olması” (f:1) , “Eğitim ihtiyacı olan öğretmenin katılması”(f:1) ; mecburi katılım tercihinde bulunan öğretmenlerin görüşleri “Görevlendirilen öğretmenin iş olarak görmesi”(f:1) , “Eğitim içeriğine göre zorunlu katılım” (f:8) , “Gönüllü katılımın yetersiz kalması” (f:12) şeklindedir.

Çalışma grubuna ait görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- ✓ SÖ21: Zorunlu katılıyorum. Bu çalışmaların öğretmenleri motive ederek yapılması gerektiğine inanıyorum. İş olarak gördüğümüz, yapalım bitsin olarak yaptığımız şeyler oluyor. (Görevlendirilen öğretmenin iş olarak görmesi)
- ✓ SÖ16: Genelde istekli, olarak katılıyorum. Zorunlu olarak seçtiğim eğitime katılmaktan hoşlanmıyorum. (Yüksek motivasyon)
- ✓ SÖ19: Genellikle ilgi alanım olanlara isteyerek katılıyorum. (İstekli katılım olan eğitimin verimli olması)

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Katılmak İstedikleri Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerinin Konularına İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin “Sınıf öğretmeni olarak daha çok hangi konularda hizmet içi eğitim almak isterdiniz?” sorusuna verdikleri cevaplara Şekil 10’da yer verilmiştir.

Şekil 10: Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim almak istedikleri konular

Kaynak: Yazar tarafından MAXQDA paket programı ile modellenmiştir.

Şekil 10 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin “Sınıf öğretmeni olarak daha çok hangi konularda hizmet içi eğitim almak isterdiniz?” sorusuna ilişkin 39 görüş dile getirdiği görülmüştür. Öğretmenlerin eğitim almak istedikleri hizmet içi eğitim faaliyetleri “Öğretim yöntem ve teknikleri” (f:21) , “Ölçme ve değerlendirme” (f:8) , “Sınıf yönetimi” (f:3) , “Bilişim teknolojileri”(f:3) , “Kişisel gelişim” (f:2) , “Web-2 araçlar” (f:2) şeklinde olduğu belirtilmiştir.

Günümüzde FATİH Projesi ile etkileşimli tahta kullanımı ve yaşanan pandemi sonrası hayatımıza giren uzaktan eğitim ile birlikte birçok web programlarının kullanılması gerekliliği sonucu “Bilişim teknolojileri” (%7,69) ,

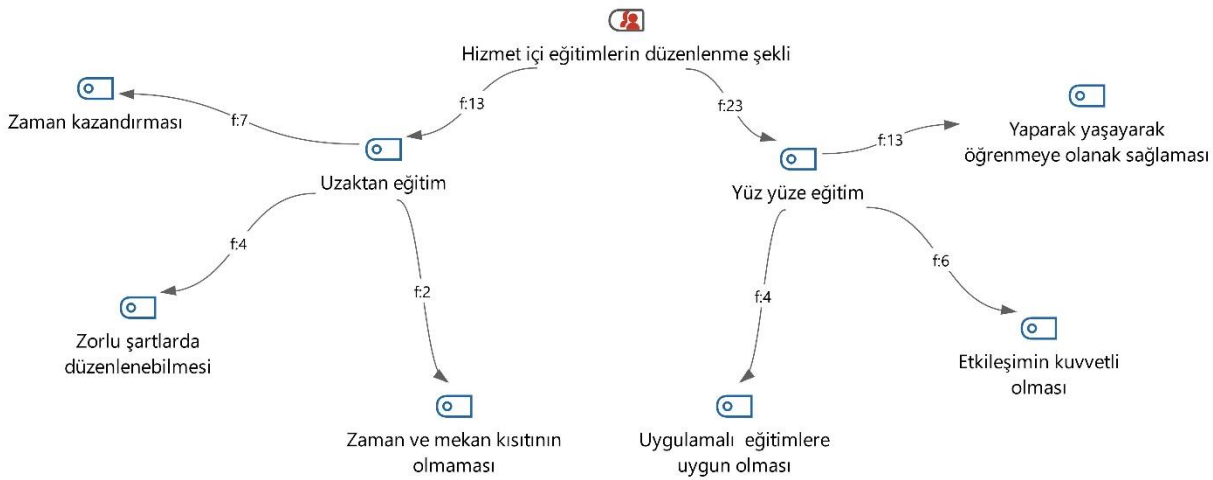
“Web-2 araçları” (%5,13) gibi konuların oranının “Öğretim yöntem ve teknikleri” (%53,85) , “Ölçme değerlendirme” (%20,51) ve “Sınıf yönetimi” (%7,69) konularına göre daha düşük olması lisans eğitimi boyunca da ders olarak alınan ve en çok üstünde durulan konulardan olan öğretim yöntem ve tekniklerinin yeteri kadar anlaşılmadığı ya da öğretmenlerin bu konuda eksik hissettiklerini düşündürmektedir. *Ö16 kodlu öğretmenin* bu konuda ifade ettiği “Dünyadaki eğitim-öğretim yöntemleri, farklı uygulamalar, iyi örnekler vs.” görüşü ve *Ö17 kodlu öğretmenin* “Öğretim yöntem teknikleri almak isterdim. Uygulama videoları ile sözlü anlatım amacına ulaşmıyor . Farklı teknikleri sınıfta nasıl uygulayabileceğimizi öğrenmek isterdim.” şeklinde ifade ettiği görüşünden yola çıkarak öğretmenlerin sınıf içinde, dünyada uygulanan farklı örnekler ile zenginleştirerek yöntem ve teknikleri uygulamak istedikleri düşünülmüştür.

Çalışma grubuna ait görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- ✓ SÖ8: Öğretim yöntem teknikleri, bilişim teknolojileri, sınıf içi etkili oyunlar(Öğretim yöntem ve teknikleri, bilişim teknolojileri)
- ✓ SÖ15: Sınıf yönetimi, ölçme ve değerlendirme(Sınıf yönetimi, ölçme değerlendirme)
- ✓ SÖ2: Gelişen teknolojiyle Web-2 araçlarını ve kullanımları konusunda hizmet içi eğitim almak isterim.(Web-2 araçlar)
- ✓ SÖ16: Dünyadaki eğitim-öğretim yöntemleri, farklı uygulamalar, iyi örnekler vs.(Öğretim yöntem teknikleri)
- ✓ SÖ17: Öğretim yöntem teknikleri (Uygulama videoları ile sözlü anlatım amacına ulaşmıyor.) Farklı teknikleri sınıfta nasıl uygulayabileceğimizi öğrenmek isterdim.

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Faaliyetlerinin Nasıl Yapılması Gerektiğine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin “Sınıf Öğretmenlerine yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yüz yüze mi yoksa uzaktan eğitim şeklinde mi yapılmasını tercih edersiniz? Belirttiğiniz tercihe ilişkin düşüncelerinizi kısaca ifade ediniz.” sorusuna verdikleri cevaplara Şekil 11 ‘de yer verilmiştir.

Şekil 11: Hizmet içi eğitimlerin düzenlenme şekli

Kaynak: Yazar tarafından MAXQDA paket programı ile modellenmiştir..

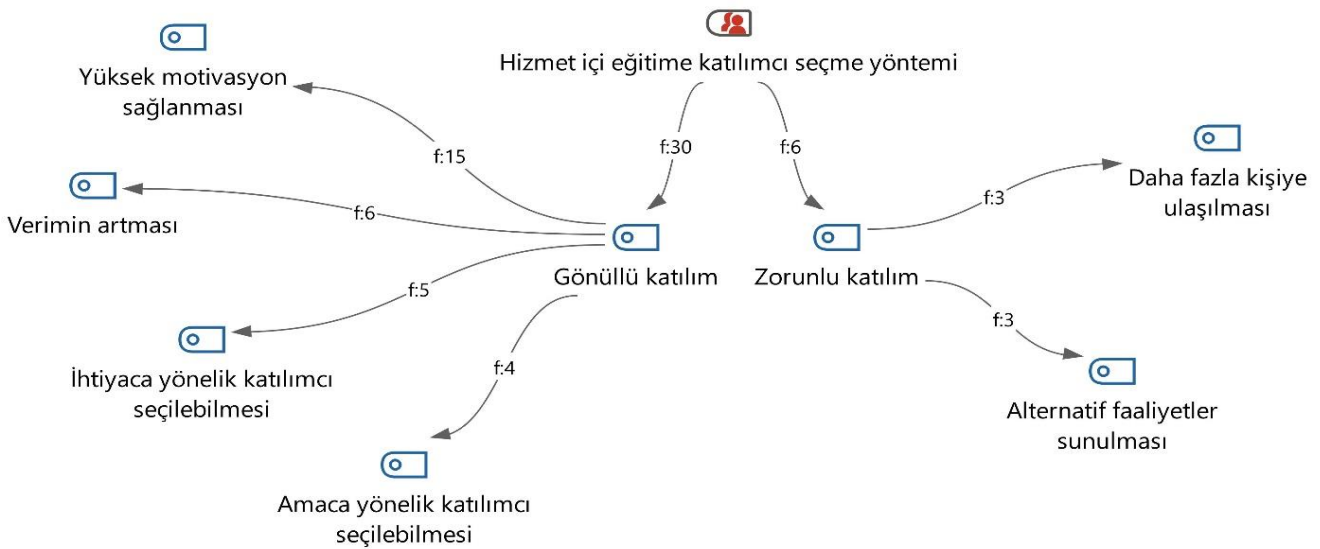
Şekil 11 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin “Sınıf Öğretmenlerine yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yüz yüze mi yoksa uzaktan eğitim şeklinde mi yapılmasını tercih edersiniz? Belirttiğiniz tercihe ilişkin düşüncelerinizi kısaca ifade ediniz.” sorusuna ilişkin 36 görüş dile getirdiği görülmüştür. Çalışma grubunun %63,89’u yüz yüze eğitimi, %36,11’i ise uzaktan eğitim şeklinde yapılmasını tercih ettiği görüşünün dile getirmiştir. Hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yüz yüze eğitim şeklinde gerçekleşmesini isteyen sınıf öğretmenleri görüşleri ; “Yaparak yaşayarak öğrenmeye olanak sağlaması”(f:13) , “Etkileşimin kuvvetli olması”(f:6) , “Uygulamalı eğitimlere uygun olması”(f:4) şeklindedir. Hizmet içi eğitim faaliyetlerinin uzaktan eğitim şeklinde gerçekleşmesini isteyen sınıf öğretmenleri görüşleri ; “Zaman kazandırması” (f:7) , “Zorlu şartlarda düzenlenebilmesi” (f:4) , “Zaman ve mekân kısıtının olmaması”(f:2) şeklindedir. Araştırmada öğretmenlerin bu tercihlere yönelik görüşleri incelendiğinde faaliyetlerin uygulama alanına göre bu tercihlerin değişebileceği , uygulamaya yönelik olan eğitimlerin yüz yüze; teorik bilgilerin ağırlıklı olduğu eğitimlerin uzaktan eğitim ile yürütülebileceği görüşleri yer almaktadır. Veriler incelendiğinde araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çoğunluğunun yüz yüze eğitimi tercih ettiği görülmüştür.

Çalışma grubuna ait görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- ✓ SÖ32: Faaliyetin uygulama alanına göre değişir. Uygulamada zorlanmadığımız eğitimin uzaktan olması güzel olur. (Zorlu şartlarda düzenlenebilmeli)
- ✓ SÖ1: Yüz yüze olmalı. Yapararak, yaşayarak öğrenme her zaman kalıcı olur. (Etkileşimin kuvvetli olması)
- ✓ SÖ2: Uygulamaya dönük eğitimleri yüz yüze, teorik olan eğitimleri ise uzaktan almayı tercih ederim. (Zaman ve mekân kısıtlamasının olmaması)
- ✓ SÖ5: Yüz yüze olmalı. Öğretmenlerin de aktif olarak katılımının sağlanması gerekir. (Etkileşimin kuvvetli olması)
- ✓ SÖ9: Ben her zaman yüz yüze eğitimi tercih ediyorum. Çünkü düşüncelerin ifade edilmesi kadar duyguların , davranışların ifadesi de eğitime olumlu katkı sağlar. Görmek, duymak, uygulamak kalıcı öğrenmeyi kolaylaştırır. (Etkileşimin kuvvetli olması)
- ✓ SÖ14: Eğitim öğretim yılı dışındaki zamanlarda yüz yüze , diğer zamanlarda uzaktan olmalı.(Zaman ve mekân kısıtının olmaması)

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Katılım Şekillerinin Nasıl Olması Gerektiğine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin “Sizce yapılan tüm hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılım zorunlu mu olmalı yoksa gönüllülük esasına göre mi olmalıdır? Farklı bir düşünceniz varsa açıklayınız.” sorusuna verdikleri cevaplara Şekil 12’de yer verilmiştir.

Şekil 12: Hizmet içi eğitime katılımcı seçme yöntemi

Kaynak: Yazar tarafından MAXQDA paket programı ile modellenmiştir.

Şekil 12 incelendiğinde sınıf “Sizce yapılan tüm hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılım zorunlu mu olmalı yoksa gönüllülük esasına göre mi olmalıdır? Farklı bir düşünceniz varsa açıklayınız.” sorusuna ilişkin 36 görüş dile getirdiği görülmektedir. Çalışma grubunun %83,33’ ü hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılımın gönüllülük esasına göre olması gerektiğini, %16,67’si ise zorunlu katılım şeklinde gerçekleşmesi gerektiğini ifade etmiştir. Gönüllülük esasına göre olması gerektiği ifade edilen görüşler; “Yüksek motivasyon sağlanması” (f:15) , “Verimin artması” (f:6) , “İhtiyaca yönelik katılımcı seçilebilmesi”(f:5), “Amaca yönelik katılımcı seçilebilmesi”(f:4) gibi görüşlerle desteklendiği görülmektedir. Zorunluluk esasına göre olması gerektiği düşünülen görüşler; “Alternatif faaliyetler sunulması” (f:3), “Daha fazla kişiye ulaşılması” (f:3) şeklindedir. Hizmet içi eğitim faaliyetlerinin gönüllülük esasına göre gerçekleşmesi gerektiğini ifade eden sınıf öğretmenlerinin “istek” kavramını öne çıkardığı görülmektedir. Bu verilerden hareketle araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılımın gönüllülük esasına göre olması gerektiğini düşündüğü söylenebilir.

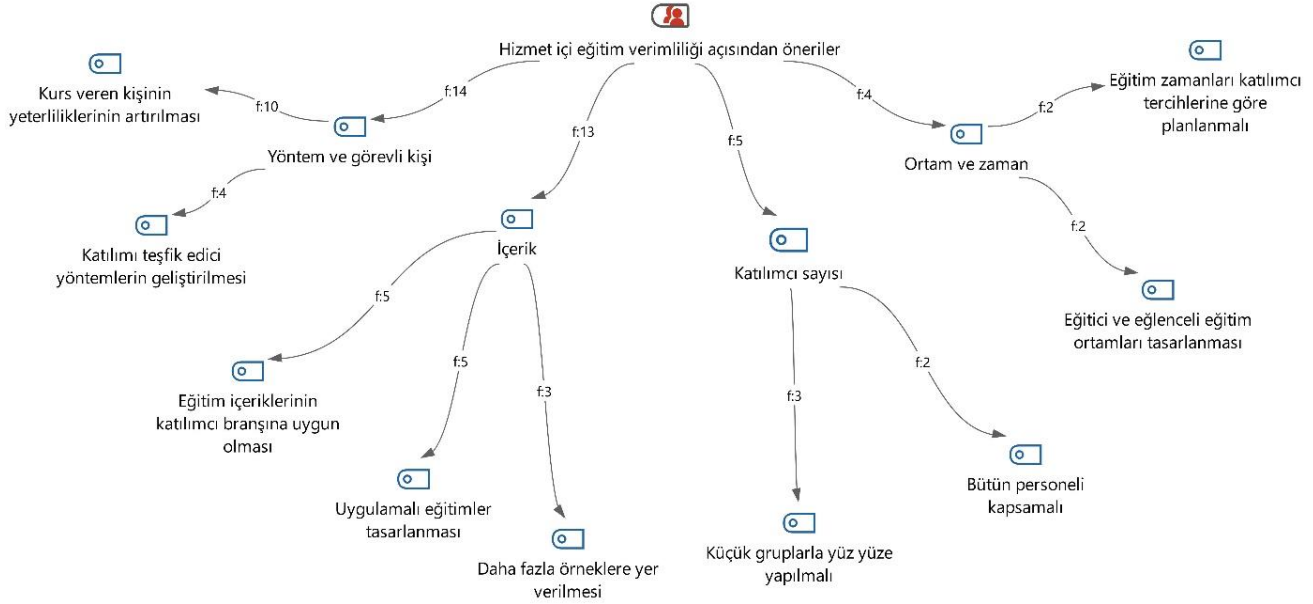
Çalışma grubuna ait görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- ✓ SÖ32: Gönüllü olmalı. Geliştirmeyi düşündüğümüz alanlarda seçim yapabilmeliyiz. (İhtiyaca yönelik katılımcı seçilmesi)
- ✓ SÖ24: Gönüllülük esasına uygun olmalı. Katılımcıların verim alması daha kolay olacaktır. (Verimlilik artması)

- ✓ SÖ29: Gönüllülük esasına göre olmalı. Çünkü gerçekten isteyen ve bu işe gönül vermiş olanların tercih edilmesi hem fayda hem de sonuç açısından daha etkilidir. (Amaca yönelik katılımcı seçmesi)

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerinin Nasıl Verimli Olacağına İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin “Yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin verimliliği açısından önerileriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara Şekil 13’te yer verilmiştir.

Şekil 13: Hizmet içi eğitim verimliliği açısından öneriler

Kaynak: Yazar tarafından MAXQDA paket programı ile modellenmiştir..

Şekil 13 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin “Yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin verimliliği açısından önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin 36 görüş dile getirdiği görülmüştür. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim faaliyetlerinin verimliliği açısından verdikleri öneriler “Yöntem ve görevli kişi” (f:14) ,“İçerik” (f:13) , “Katılımcı sayısı” (f:5) ve “Ortam ve zaman” (f:4) olmak üzere 4 gruba ayrılarak incelenmiştir.

Yöntem ve görevli kişilere yönelik ifade edilen görüşler ; “Kurs veren kişinin yeterliliklerinin artırılması” (f:10) , “Katılımı teşvik edici yöntemlerin geliştirilmesi”(f:4) şeklindedir. İçeriğe yönelik ifade edilen görüşler: “Eğitim içeriklerinin katılımcı branşına uygun olması” (f:5) , “Uygulamalı eğitimler tasarlanması” (f:5), “Daha fazla örnekler yer verilmesi”(f:3) şeklindedir. Katılımcı sayısına yönelik ifade edilen görüşler: “Küçük gruplarla yüz yüze yapılmalı” (f:3) ,“Bütün personeli kapsamalı” (f:2) şeklindedir. Ortam ve zamana yönelik ifade edilen görüşler: “Eğitim zamanları katılımcı tercihlerine göre düzenlenmeli” (f:2) ve “Eğitici ve eğlendirici eğitim ortamları” (f:2) şeklindedir.

Çalışma grubuna ait görüşlerden bazıları şu şekildedir:

- ✓ SÖ3: Konular ve eğitimciler iyi seçilmeli. Gönüllülük esasına göre ve teşvik edici yöntemler kullanılarak hazırlanmalı. (Katılımı teşvik edici yöntemlerin geliştirilmesi)
- ✓ SÖ4: Eğitimi veren kişinin uzman olması, eğitimin içeriği mesleğini ilgilendirmeli. Zamanlama iyi ayarlanmalı. Gönüllülük temelinde olmalı. (Eğitim zamanları katılımcı tercihlerine göre düzenlenmeli, eğitim içeriklerinin katılımcı branşına uygun olması)
- ✓ SÖ6: Öğretmen eğitim yerine sorunsuz ulaşmalı. Ekonomik sıkıntı getirmemeli. Eğitimin yanında öğretmeni rahatlatıcı, dinlendirici eğlendirici sosyal- kültürel etkinliklerde olmalı. (Eğitici ve eğlendirici eğitim ortamları)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Günümüzde çağın şartlarına ayak uydurabilmek, sürekli gelişen teknolojinin hızına yetişebilmek için tüm iş sektörlerinde olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de mesleki ve kişisel yönde gelişimi sürdürmek gerekir. Bunu gelişime de mesleğe başlamadan önce alınan hizmet öncesi ve mesleği başında almaya devam edilen hizmet içi eğitimler katkı sağlar. Ülkemizde öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim faaliyetleri Millî Eğitim Bakanlığı

Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenmektedir. Bunun dışında İl ve ilçe Müdürlükleri tarafından da mahalli hizmet için eğitim faaliyetleri de düzenlenmektedir.

Ayrıca son yıllarda öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin desteklemek amacıyla yapılan birçok yeni yaklaşım öğretmenlerin mesleki gelişimlerini desteklemek için kurulan Öğretmen Bilişim Ağı'nda (ÖBA) hizmete sunulmaktadır. Öğretmen ve yöneticilerine mesleki gelişimlerinin uzaktan eğitim ile desteklemeye hazır olan bu platforma MEBBİS ya da e-Devlet şifreleri ile giriş yaparak merkezi ve mahalli hizmet içi eğitimleri görüntüleyebilecek ve bu faaliyetlere katılmak için istekte bulunabilmektedir (MEB, 2022) .

Hizmet içi eğitim faaliyetlerden yola çıkarak yapılan bu araştırmanın ilk bölümünde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2016-2022 yılları arasında sınıf öğretmenlerine yönelik yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerine yönelik sayısal veriler değerlendirilmiştir. İkinci bölümünde de sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir.

Literatür incelendiğinde öğretmenlere yönelik yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerini araştıran birçok çalışmanın yapıldığı görülmüştür. Bunlardan öğretmenlerin hizmet içi eğitim gereksinimleri ile ilgili (Tanyel, 1999; Paşa, 2002; Demirel & Budak , 2003; Çifci Ceran, 2008; Maral Yüce, 2009; Köşreli, 2012; Erdem & Şimşek, 2013; Şahin, 2013 ; Dülgergil, 2014; Serin & Korkmaz, 2014 ; Keleş Aslan, 2019; Özdemir , 2020; Usta, 2021; Özdemir, 2021), hizmet içi eğitim faaliyetlerine yönelik çeşitli branş ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği Uçar & İpek, 2006; Kazu & Keremgil, 2008; Ülker, 2009; Günbayı & Taşdöğen, 2012; Arslan & Şahin, 2013; Ayvaci, Bakırcı, & Yıldız, 2014; Can & Köse, 2015; Babacan & Özay, 2016; Pepeler, Keskin , & Ayhan, 2016; Kaya, 2017; Nemli, 2017; Keleş Aslan, 2019) çalışmalara rastlanmaktadır. Literatürdeki bu incelemelerden Pepeler, Keskin, & Ayhan (2016) ve Kaya(2017)'nin yaptığı çalışmalar bu araştırmaya ilham kaynağı olmuştur. İncelenen bu çalışmalarda birçok branş öğretmenin hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin gereksinim ve görüşlerine yer verilirken sadece Ülker (2009), Pepeler, Keskin & Ayhan (2016) ve Nemli (2017) sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarına yönelik görüşlerini inceleyen çalışmalar yapmıştır.

Çalışmada ilk olarak 2016-2022 yılları arasında yüz yüze ve uzaktan eğitimle merkezi ve mahalli şekilde yapılan hizmet içi eğitim programlarına FATİH Projesi gibi yeniklerin olduğu dönemlerde hizmet içi eğitim faaliyetlerinin sayısının arttığı, bir yeniliğin hayata geçirilmediği ya da COVID-19 gibi olağandışı gelişen olumsuz durumların yaşandığı yıllarda katılımcı sayısında düşüş olduğu sonucuna varılmıştır.

Son yıllarda yapılan hizmet içi eğitimlerin nicelik olarak sayısı artsa da nitelik olarak aynı oranda değişim gösterdiğini ifade edememekteyiz. Bulgular kısmındaki tablolar incelendiğinde 2016-2022 yılları arasında doğrudan Sınıf Öğretmenliği branşına yönelik yapılan hizmet içi eğitim faaliyet sayısının yetersiz olduğu görülmüştür. Ülkemizdeki öğretmen sayısındaki dağılımın en çok sınıf öğretmenliği branşının oluşturduğu düşünüldüğünde katılımcı sayılarının çok düşük olduğu söylenebilir. Ülkemizde 1 milyonu aşan öğretmenin tamamına ulaşmanın mümkün olmadığını bilsek de veriler incelendiğinde hizmet içi eğitim faaliyetlerine hiç katılmayan öğretmenlerin olduğu düşünülmektedir. O halde katılımın öğretmenlerin isteğine bırakıldığı anlaşılmaktadır. Bu durumun öğretmenin kişisel ve mesleki gelişimi açısından olumsuzluk arz ettiği söylenebilir.

Budak & Demirel (2003)'in araştırmasında öğretmenlerle yüz yüze yaptığı görüşmelerde özel eğitim alanında öğretmen yetersizliği bulunduğu ve bu sorunu çözmek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı yetkililerinin eğitim veren okullara yönelik kısa süreli hizmet içi eğitim kurslarını düzenleyerek öğretmen yetiştirmeye çalışıldığı ifade edilmiştir. Bu çalışmada da sınıf öğretmenlerine yönelik yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin paylaşıldığı Tablo 3 ve 4'teki veriler ile karşılaştırıldığında "Özel Eğitim Alanında Destek Verecek Uzman Öğretici Yetiştirme Kursu"nun 2021 hariç her yıl faaliyet konusu olması Budak & Demirel'in araştırması ile aynı konu üzerinde durduğu belirtilebilir.

2017 ve 2018 yıllarında yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin verileri incelendiğinde birçok seminerin iptal edilmek zorunda olduğu görülmektedir. Buradan hizmet içi eğitim faaliyetlerine gereken önemin verilmediği ya da gereken bütçenin ayrılmadığı düşünülebilir. 2019 yılıyla birlikte hizmet içi eğitim faaliyetlerinin UNICEF, Avrupa Okul Ağı – European Schoolnet Scientix Projesi ve 2023 Eğitim Vizyonu gibi proje konuları ile desteklenerek çeşitlendirildiği görülmektedir.

Araştırmanın ikinci bölümünde sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim faaliyetlerine yönelik görüşleri değerlendirilmiştir. Hizmet içi eğitim denilince sınıf öğretmenlerinin ifade ettiği görüşlerden "gelişim", "bilgi", "yenilik" kavramlarının etrafında yoğunlaştığı 48 görüş ifade ettiği belirlenmiştir. Bulgulardan hareketle, sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim faaliyetlerine olan olumlu algısı ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç, öğretmenlerin zihinlerinde hizmet içi eğitim faaliyetlerine karşı olumlu bir tutum sergilediklerini göstermektedir.

Araştırma sonucunda çalışma grubuna “Sizce hizmet içi eğitim nedir? sorusuna ilişkin 26 görüş ifade ettiği belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim faaliyetlerinin tanımlanmasında “yeni gelişmelerden haberdar olmak, gelişimi sağlamak, yenilik” kavramlarını sıklıkla kullandıkları görülmüştür. Bu durum sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim faaliyetlerinin önemini kavradığını ve bilinçli bir çaba içinde olduklarını göstermektedir. Kaya (2017) yapılan çalışmada Türkçe Öğretmenlerine “Sizce hizmet içi eğitim nedir?” sorusu yöneltilmiş, araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin çoğunluğunun “kişisel ve mesleki gelişim, yenilik, gelişmeleri takip etme” kavramlarını sıklıkla kullandığı görülmüştür. Bu kapsamda Türkçe öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin büyük oranda aynı olduğunu ve aynı kavramlar üzerinde durduğu belirtilebilir.

Araştırma sonucunda çalışma grubunun hizmet içi eğitimin temel amacının ne olması gerektiğine yönelik 26 görüş dile getirdiği belirlenmiştir. Bu görüşlerden ilk sırayı “Eksikleri tamamlamak”(%26,92), ikinci sırayı “Bilgi güncellemek”(%23,08), üçüncü sırayı “Verimlilik artışı” (%19,23) , dördüncü sırada “Uygulama eğitimi” (%11,54), beşinci sırayı da “Teknoloji eğitimi” (%11,54) ve altıncı sırayı “Beceri kazandırma” (%7,69) görüşü almıştır. Bulgulardan hareketle sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimin temel amacına yönelik olumlu görüşlere sahip oldukları sonucuna varılmaktadır.

Araştırma sonucu çalışma grubunun Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen herhangi bir merkezi hizmet içi eğitime katıldıkları sorulmuş ve bu faaliyetlere ilişkin görüşleri “verimli” ve “verimsiz” olmak üzere iki alt grupta incelenmiştir. Bu görüşlerin %58,33’ü olumlu, %41,67’si olumsuz niteliktedir. Öğretmenlerinin çoğu aldıkları hizmet içi eğitimin verimli geçtiğini ifade ederken bu faaliyetleri verimsiz bulan öğretmenlerin oranlarının da azımsanamayacak düzeyde olduğu görülmüştür. Ayrıca, sınıf öğretmenlerinin henüz merkezi bir hizmet içi eğitim faaliyetine katılmamış olmaları (SÖ3, SÖ6, SÖ13, SÖ17, SÖ28, SÖ31, SÖ34, SÖ35) hem kişisel hem de mesleki gelişimleri açısından olumsuz bir durumu işaret etmektedir. Bu durum, öğretmenlerin profesyonel gelişimlerine katkı sağlayacak merkezi eğitimlere erişimde bir eksiklik olduğunu düşündürmektedir.

Araştırma sonucunda çalışma grubundan herhangi bir mahalli hizmet içi eğitim faaliyetine katıldığını ifade edenler bu faaliyetlere ilişkin 25 görüş dile getirilmiştir. Katılan öğretmenlerin bu faaliyetlere ilişkin görüşlerini “Faydalı” ve “Faydasız” olmak üzere iki alt grupta incelenmiştir. Bu görüşlerin %84’ü olumlu iken, %16’sı olumsuz niteliktedir. Bu bulgulardan hareketle mahalli hizmet içi eğitim faaliyetlerine çoğunluğun katılımının sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu faaliyetlere katılan sınıf öğretmenlerinin de daha çok olumlu düşüncelere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucu çalışma grubunun %41,67’sinin hizmet içi eğitim faaliyetlerine gönüllü katıldığı, %58,33’ünün ise mecburi katıldığı ifade edilmiştir. Bu bilgilerden hareketle sınıf öğretmenleri arasında hizmet içi eğitimlere mecburi katılanların ağırlıkta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. EARGED (2006) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerine gönüllü olarak katılımına ilişkin soruşturmada, öğretmenlerin "orta" düzeyde bir katılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. İstekli katılımın düşük olması, mevcut hizmet içi eğitim stratejilerinin öğretmenleri tatmin etmede veya motive etmede yetersiz olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Ülker (2009) tarafından yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim faaliyetlerinin gerekliliğine ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %93’ü hizmet içi eğitimin gerekli olduğunu,%4’ünün kısmen gerekli, %3’ünün de gereksiz olduğunu ifade etmiştir. Bu çalışmalara bakıldığında hizmet içi eğitim faaliyetlerinin gerekliliğine ilişkin bulgular araştırmamıza katılan sınıf öğretmenlerinin görüşlerini destekler niteliktedir. Bu bulgulardan hareketle tüm öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin algılarının olumlu yönde birbirlerine yakın olduğu söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu hizmet içi eğitim faaliyetlerinin mesleki bilgilerini yenileyerek kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sağlayacağı düşüncesine sahip olmakla birlikte hizmet içi eğitim faaliyetlerinin temel amacının mesleki bilgiyi günümüz şartlarına göre güncelleyerek mesleki bilgi düzeyini geliştirmek olduğunu dile getirmektedirler. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çoğunluğunun merkezi ve mahalli hizmet içi eğitim faaliyetlerine katıldığı ancak katılmayanların oranlarının da azımsanamayacak düzeyde olduğu dikkat çekmektedir. Bu da gönüllülük esasına bağlı olduğundan öğretmenlerin bu faaliyetleri yeteri kadar önemsemediği ya da gerçekleşen hizmet içi eğitim faaliyetlerindeki katılımcı sayısının mevcut öğretmen sayısına göre oranla yetersiz kaldığını düşündürmektedir. Sınıf öğretmenlerinin yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılım şeklinin gönüllülük esasına göre, uygulamalarının da büyük çoğunluğunun yüz yüze olması gerektiğini düşündüğünü belirtse de teorik bilgilerin fazla olduğu ya da eğitim-öğretim yılı zamanları dışında (tatillerde) eğitimlerin uzaktan eğitim şeklinde de olabileceği görüşünü belirtmişlerdir.

ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

- ✓ Araştırma sadece Manisa il merkezindeki devlet ve özel okullarda çalışan 36 sınıf öğretmeni ile yapılmıştır. Bununla sınırlı kalmayıp daha çok kişiyle genişletilebilir.
- ✓ Düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerine mevcut uygulanma şekli ile her öğretmenin katılmadığı görülmüştür. Bu faaliyetlerin tüm öğretmenlere ulaşılabilmesi için gelişmiş dünya ülkelerinde olduğu gibi eğitim-öğretim yılı içerisinde her öğretmenin belli bir saate kadar hizmet içi eğitim faaliyetinde mecbur kılınması gereken bir düzenleme yapılabilir.
- ✓ Hizmet içi eğitim faaliyetleri planlaması yapılırken klasik olan öğretim yöntem ve teknikleri ile dünya genelinde uygulanan yeni yaklaşımların bir araya getirildiği hem uygulamalı hem teorik modern bir eğitim planlanabilir. Böylece kendini klasik anlayışından vazgeçemeyenler ile modern anlayış harmanlanarak verimli bir hizmet içi eğitim çalışması meydana gelebilir.
- ✓ Hizmet içi eğitim faaliyetlerini planlarken kullanılan Hizmet İçi Eğitim İhtiyacını Belirleme Anketine tüm öğretmenlerin katılımı zorunlu hale getirilerek, anketin kapsam geçerliliği artırılabilir.
- ✓ Özellikle Covid-19 koruma tedbirleri ile artan uzaktan eğitim sistemini benimsemiş durumdayız. Öğretmenlere teorik olan derslerin hizmet içi eğitimi düzenli bir şekilde planlanabilir. Uygulama olan derslerde de hizmet içi eğitim faaliyetleri planlanabilir.
- ✓ Her ilde Hizmet içi eğitim merkezleri kurularak öğretmenlerin mekân konusundaki şikayetlerini önleyebilir ya da Halk Eğitim Merkezlerine ait bina, araçlar ve personel gereken uyarlamalar yapılarak hizmet içi eğitim amaçları için kullanılabilir.
- ✓ Uluslararası sınavlarda üst sıralarda yer alan ülkelere temsilciler göndererek incelenen sistemlerin faydalı görülen yerleri eğitim sistemimize uyarlanabilir.
- ✓ Hizmet içi eğitim planının yürütecek personelin modern şartlara uygun olması, eğitim verecek kişiler alanında uzman olmalıdır.
- ✓ Hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılımı sağlarken kişilerin ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalı ve eşit olanaklar sağlanmalı.
- ✓ Özel okullar kendi içinde eğitimler düzenlese de devlet ve özel okullar birlikte iş birliği yaparak hizmet içi eğitim faaliyetlerinde daha fazla bir araya getirilmeli. Devlet ve özel okul öğretmenlerinden yaptıkları farklı uygulamaları belli aralıklarla birbirlerinin okullarında paylaşımında bulunmaları sağlanmalıdır.
- ✓ Hizmet İçi Eğitim faaliyetleri daha küçük gruplarla ve uygulamalı eğitimlere ağırlık vererek planlanmalıdır.
- ✓ TÜBİTAK, ÖRAV(Öğretmen Akademisi Vakfı) gibi birlikte çalışılan kurumlar gibi katkı sağlayacak kuruluşlarla da iş birliği yapılmalı.
- ✓ Tatillerde yapılan hizmet içi eğitimlerin yerine eğitim öğretim yılı içinde yapılan verimli çalışmalar yapılabilir.
- ✓ Ülkemizde hizmet içi eğitim faaliyetleri sonucu alınan sertifikaların öğretmenlerin atamasında, terfi etmelerinde ya da maaşlarının artmasında bir etkisi yoktur. Sadece nakil ve atamalarda düşük düzeyde bir avantaj yaratmaktadır. Alınan hizmet içi eğitimlerle öğretmenlerin ücretlerine katkı sağlaması, meslekte ilerlemelerine olanak sağlaması, görev yerinde değişiklik, görevde yükselme gibi öğretmeni motive eden maddi ve manevi gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Altınışık, S. (2006). Hizmet İçi eğitimin İşlevlerine İlişkin Görüş ve Tutumlar. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*(13), s. 362-372.
- Arslan, H., & Şahin, İ. (2013). Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Kurslarına Yönelik Görüşleri. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, (5), s. 56-66.
- Aydın, İ. (2011). *Kamu ve Özel Sektörde Hizmet İçi Eğitim El Kitabı*. Ankara: PEGEM Akademi.
- Ayvacı, H. Ş., Bakırcı, H., & Yıldız, M. (2014). Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri ve Beklentileri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), s. 357-383.
- Babacan, Ş., & Özay, R. (2016). Coğrafya Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim İhtiyacı. *Marmara Coğrafya Dergisi*(33), s. 1-24.
- Bağcı , N., & Şimşek, S. (2000). Milli Eğitim Personeline Yönelik Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Genel Bir Bakış. *Milli Eğitim Dergisi*, s. 9-12.

- Başaran, İ. E. (1960). *Hizmet İçi Eğitim Araştırması*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı, Eğitim Birimi Müdürlüğü Yayınları.
- Budak, Y., & Demirel, Ö. (2003). *Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim İhtiyacı*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi(33), s. 62-81.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K. E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (s. 177). içinde Ankara: PEGEM Akademi.
- Can, H., Akgün, A., & Kavuncubaşı, Ş. (1995). *Kamu ve Özel Kesimde Personel Yönetimi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Can, N., & Köse, A. (2015). İlkokul ve Ortaokul Yöneticilerinin Hizmet İçi Eğitim ve Geliştirme Kavramlarına İlişkin Görüşleri ve Beklentileri. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), s. 85-118.
- Çifci Ceran, S. (2008). İlköğretim I.Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Programa Göre Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., Yıldırım, E., Altunışık, R. (2012). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, SPSS Uygulamalı*. Sakarya Yayıncılık: Sakarya.
- Demirel, Ö., & Budak, Y. (2003). Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim İhtiyacı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 33(33), s. 62-81.
- Dülgergil, S. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin 4.Sınıf Fen ve Teknoloji Dersine İlişkin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- EARGED (2006). Milli Eğitim Bakanlığı Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirmesi. MEB Kaynaklar Dizisi. Ankara.
- Erdem, A. R., & Şimşek, S. (2013). Öğretmenlere ve Okul Yöneticilerine Verilen Hizmet İçi Eğitimlerin İrdelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(6/4), s. 94-108.
- Günbayı, İ., & Taşdöğen, B. (2012). İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Programları Üzerlerine Görüşleri: Bir Durum Çalışması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(3), s. 87-117.
- Güven, İ. (2001). Öğretmen Yetiştirmenin Uluslararası Boyutu. UNESCO 45. Uluslararası Eğitim Kongresi. *Milli Eğitim Dergisi*, sayı:150.
- Kaya, İ. (2017). MEB'in Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerinin ve Türkçe Öğretmenlerinin Bu Faaliyetlere İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kazu, İ. Y., & Keremgil, S. (2008). Yeni Atanan Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitimine İlişkin Görüşleri (Erzurum İli Örneği). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi* (23), s. 14-30.
- Keleş Aslan, H. (2019). Yönetici ve Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Düzenlenen Hizmet İçi Eğitimlerin Değerlendirilmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kösreli, S. (2012). Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Dersine İlişkin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları Üzerine Bir İnceleme(Erzincan İli Örneği). *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Manen, M. V. (2007). Phenomenology of Practice. 1(1). 11-30.
- Maral Yüce, D. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Yeterlilik Düzeyleri ve Hizmet İçi Gereksinimleri. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MEB.(2015). *Okuma Kültürü ve Z-Kütüphane Çalıştay Sonuç Raporu ve Sonrası İçin Planlama*. MEB Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü Eğitim Araçları ve Yayınlar Daire Başkanlığı.
- MEB. (2017). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.
- MEB.(2019). *İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP)*. Ankara: MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.

- MEB. (2021). *2021 Yılı Birim Faaliyet Raporu*. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.
- MEB.(2022). *Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri Kılavuzu*. MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.
- MEB.(2023).*Öğretmen Sayıları:2021-2022*. <https://istatistik.meb.gov.tr/OgretmenSayisi/Index>. (12.10.2023).
- Nemli, S. (2017). İlkokul Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Programlarının Etkililiğine Yönelik Görüşleri. *Yüksek Lisans Tezi*. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özdemir , L. (2021). Türkiye'de Hizmet İçi Eğitim Süreci ve Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimlerinin Nedenleri ile Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar Hakkında Literatür Taraması. *Atatürk Tarih ve Düşünce Dergisi*, 8(2), s. 495-522.
- Özdemir, A. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Genel Yeterlilikler ile İlgili Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Bolu: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Özyürek, L. (1981). Öğretmenlere Yönelik Hizmet İçi Eğitim Programlarının Etkinliği. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Paşa, M. B. (2002). İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliliklerinin ve Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Pepeler, E., Keskin , A., & Ayhan, F. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin MEB hizmet İçi Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri(Adıyaman İli Örneği). *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(5), s. 208-217.
- Serin, M. K., & Korkmaz, İ. (2014, Nisan). Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Analizi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(1), s. 155-169.
- Şahin, Ü. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi ve Bir Model Önerisi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı .
- Tanyel , A. (1999). İlköğretim Okullarında Görevli Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim İhtiyacı. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taylor, F. W. (2005). Bilimsel Yöntemin İlkeleri Akın. İstanbul: Çizgi Yayıncılık.
- Taymaz, H. (1981). *Hizmet içi Eğitim Kavramlar İlkeler Yöntemler* (s. 4). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No:94.
- TDK. (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tezcan, M. (1992). *Eğitim Sosyolojisi* (s. 13). içinde Ankara: Zirve Ofset.
- Uçar, R., & İpek, C. (2006). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin MEB Hizmet İçi Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Dergisi*, I(III), s. 34-53.
- Usta, B. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi(TPAB) ve Hizmet İçi Eğitim Durumlarının İncelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ülker, A. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitime İlişkin Görüşleri(Konya/Karapınar İlçesi Örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (s.41). Ankara: Seçkin Akademik.